

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII.
Štev. 26

TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, sreda 1. februarja 1939

NAROČNINA NA MESEČ:
Prejemanje v pravi ali po pošti 10.— din,
dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Odmev Hitlerjevega govora v Angliji

Mnenja angleške politične javnosti so delena: dočim so eni proti vsakim novim koncesijam, predlagajo drugi pogačanja. - Chamberlainove izjave v spodnji zbornici. - Govori opozici e. - Demonstracije po londonskih ulicah.

LONDON, 1. februarja. Hitlerjev govor v ponedeljek je že včeraj in danes glavni predmet razprav v angleških političnih krogih in v tisku, vendar so komentari precej različni. Karakteristično za presojo vtisa pa je, da se skoraj soglasno naglašja, da s tem govorom položaj ni razčiščen in da se na same besede ni mogoče zanašati, ako jim ne bodo sledila tudi dejanja. Hitler je res govoril miroljubno, toda dotaknil se je tudi vprašanj, ki so vse prej ko ugodna za ohranitev miru, čeprav v teh vprašanjih ni popolnoma jasn. Nekateri listi naglašajo, da bi bil mir, kakor si ga zamišlja Hitler, zgrajen le na novih koncesijah in žrtvah Anglije ter Francije. O delu teh žrtv, kolonijah, je spregovoril že Hitler, v ostalem pa pričakuje v Londonu, da bo spregovoril v soboto 4. t. m. Mussolini. Zato bo postal Hitlerjev govor popolnoma razumljiv šele po Mussolinijevi dopisnici. Sicer pa v angleškem javnem mnenju ni soglasnosti, Medtem ko zagovarja en del stališče, da se ne sme v ničemer več popustiti, pravi drugi, naj da sedaj Chamberlain iniciativo za pogačanja o kolonijah in drugih vprašanjih. Hitlerjev govor je našel odmev tudi na včerajšnji seji spodnje zbornice.

CHAMBERLAINOV GOVOR

LONDON, 1. februarja. Včeraj se je po daljšem presledku zopet sešla angleška spodnja zbornica. Seja je bila posvečena v glavnem mednarodnim problemom, Španiji, Hitlerjevemu govoru in obisku v Rimu. Ministrski predsednik Chamberlain je odgovarjal na množične interpellacije. Glede Hitlerjevega govora v ponedeljek je dejal, da Anglija sicer pozdravlja željo g. Hitlerja po miru in njegove besede o sodelovanju so padle v Angliji kakor vedno na ugodna tla. Toda prvo, kar je treba ustvariti, je atmosfera zaupanja med Anglijo in Nemčijo. Za to pa niso potrebne samo besede, ampak predvsem tudi dejanja. »Preden se bomo sami lotili razoroževanja«, je dejal Chamberlain, »mora tudi druga stran doprinesiti dokaz, da ima iste cilje.«

Nato je naglasil, da je nastali mednarodni položaj ustvaril najtesnejše sodelovanje Anglije s Francijo. To sodelovanje je postalo kardinalna točka angleške zunanje politike bolj kakor je bilo kdaj prej.

O RIMSKEM SEŠTANKU

Glede položaja v Sredozemlju je Chamberlain izjavil, da mu je Mussolini ob prvi rimski konferenci osebno jamčil, da se bodo nasprotja med Italijo in Francijo uredila potem direktnih pogajanj, ki pa bodo mogoča šele tedaj, kadar bo rešeno špansko vprašanje, ki je sedaj glavni vzrok razdora. Chamberlain je pa opozoril Mussolinija na solidarnost Anglije s Francijo v Sredozemlju. Dalje je izdal, da je bilo na tapetu rimskih razgovorov tudi vprašanje korektur mej med angleško in italijansko posestjo v Sudanu, odnošno Abesiniji. V ta namen se bodo pričela posebna pogajanja, h katerim bo pritegnjen tudi Egipt.

CHAMBERLAIN O ŠPANiji

Z ozirom na kritiko opozicije glede Španije je Chamberlain izjavil, da so smernica za angleško stališče v Španiji angleški interesi. Anglija se v špansko notranje zadeve nečeloma ni hotela nikoli vmešati, ker smatra, da je španska državljanska vojna izključno le stvar španskega naroda.

GOVORI OPOZICIONALCEV

Izmed opozicionalcev so govorili major Attlee, mr. Greenwood in sir Archibald Sinclair, ki so soglasno napadali vladno neintervencijsko politiko v Španiji. Sinclair je izrazil obžalovanje, da sta bila dva tako odlična državnika, kakor sta Eden in Winston Churchill, zopet predmet Hitlerjevih napadov ter se zavzemal za to, da bi se čimprej zopet pritegnila v vlado. Zahteval je, da da

Anglija zagotovila tudi Holandiji in Švici, da ju bo branila pred vsakim eventualnim napadom. Pri glasovanju je dobila vlada večino 288 glasov proti 133, ki so bili nasprotni.

Amerika za obrambo evropskih demokracij

ZDRUŽENE DRŽAVE DOVOLILE FRANCiji NABAVO 600 BOJNIH LETAL — ROOSEVELTOVE IZJAVE. — SENZACIONALNI NAPISI AMERIKANSKIH LISTOV.

WASHINGTON, 1. feb. Roosevelt je v vojaški komisiji senata predlagal in dosegel, da se Franciji dovoli takojšen izvoz 600 bojnih letal. S tem v zvezi je izvedel ameriški tisk, da so bili člani te komisije edini v tem, da je položaj v svetu resnično alarmanten. Na vprašanje, če so s tem izvozom bile izdane vojaške tajnosti, je Roosevelt izjavil: »Ne! Na vprašanje, če bo Amerika tudi Nemčiji in Italiji prodala

leta, je Roosevelt dejal: »Do sedaj nisimo prejeli še nikakih naročil! V zvezi s sejo je objavil vse ameriški tisk to vest z ogromnimi naslovi. »Roosevelt pomaga demokracijam z orožjem!« piše »New York Times«. »Naša obrambna črta je odslej v Franciji!« pravi »New York Herald«. »Čim bodo napadli Francijo, naj računajo z oboroženo intervencijo Amerike«, napoveduje »Tribune«.

Pogajanja Anglije z Rusijo

ANGLIJA BI ŽELELA PRIDOBITI SOVJETSKO RUSIJO ZA SKUPNO OBRAMBO V EVROPI IN NA DALJNEM VZHODU

LONDON, 1. februarja. »Daily Telegraph« poroča, da so se v imenovanem novega angleškega veleposlanika Williama Seeda v Moskvi pričela med Veliko Britanijo in sovjetsko Rusijo pogajanja za sklenitev dogovora za primer evropske ali azijske vojne. Velika Britanija bi želela dobiti v Moskvi zagotovilo, da bo sovjetska Rusija sodelovala pri obrambi zahodnih demokracij, ako bi bile napadene. Prav tako bi želela skleniti s sovjetsko vlado aranžma glede sodelovanja

sovjetske Rusije skupno z Veliko Britanijo, Združenimi državami Severne Amerike in Francijo na Daljnem vzhodu glede obrambe skupnih interesov proti Japonski. Kakor zatrjuje list, so glede sodelovanja v Evropi sovjetska Rusija še ni odločila, pač pa je brez nadaljnjega za sodelovanje na Daljnem vzhodu. Tam je sovjetska Rusija vedno pripravljena prežiti svojo pomoč, ker ji to narekujejo njeni lastni neposredni interesi.

Velike ruske vojne priprave

POROČILO REUTERJEVE AGENCIJE O GRADNJI RUSKE BOJNE INDUSTRIJE, SKLADIŠČ, CEST, ŽELEZNIC IN PREKOPOV

LONDON, 1. februarja. Reuter poroča, da je namen tretje sovjetske petletke 1938—1943 dovršiti ogromne priprave za eventualno vojno. Celokupno sovjetsko gospodarstvo, ki je seveda pod enotnim vodstvom in kontrolo, bo kar najbolj mogoče povečalo proizvodnjo. Značilno pa je, da se sedaj v razliko s prejšnjim ustanavljanjem samih velikih industrijskih obratov grade le majhne tovarne. Takih majhnih tovarn so zgradili v Povolžju že nad 1000. To področje je zaradi velike oddaljenosti od vseh mej najbolj varno. Razen tega otežuje veliko število majhnih in raztresenih obratov vsak

večji uspeh eventualnega letalskega napada na rusko industrijo. Dalje grade v sovjetski Rusiji na tisoče kilometrov avtomobilskih cest, železnic in prekopov, kakor tudi veliko število skladišč s potrebnimi za najmanj tri leta. S tem v zvezi je zanimivo poročilo, ki ga je objavil »Völkischer Beobachter« dne 28. januarja, v katerem priznava in posebno podčrta veliko udarno moč sovjetske vojske.

Vremenska napoved. Na gorah jasno, v nižini visoki oblaki brez padavin, temperatura za 2 do 3 stopinje nižje.

Zapiski

Neville Chamberlain

Arthur Neville Chamberlain je bil rojen 18. III. l. 1869, kot drugi sin »najzaslužnejšega moža za britansko imperijo«, dolgoletnega predsednika vlade Josepha Chamberlaina. Studiral je v Birminghamu, Cambridgeu in Bristolu ter postal doktor prava. Od l. 1890. do 1897. je živel na Bahamskem otočju v Zahodni Indiji (Srednja Amerika), nato pa postal l. 1915-16. župan v Birminghamu. Bil je večkrat minister, od l. 1937. pa je po odstopu Baldwinove ministrski predsednik. Narodni poslanec je že od l. 1918. ter voditelj konservativne stranke. Nekateri zatrjujejo, da je v septembru 1938. rešil mir in ga zato sedaj tudi predlagajo za Nobelovo nagrado. V soboto je imel v Birminghamu velik govor, iz katerega je mogoče slutiti, da bo tudi njegova vlada nehala s politiko večnega popuščanja, ker hoče za vsako ceno obvarovati interese britanskega imperija.

Ameriška reakcija na dogodke v Španiji

Washingtonski poročevalci »Daily Telegraph« pravi, da uradni washingtonski krogi o padcu Barcelone najstrožje molčijo. Opaziti pa je na volilnih ameriških mestih strah pred vplivom, ki bi ga utegnili imeti ta dogodek na južnoameriške republike. Vlada USA bo skušala kljubovati temu vplivu na trojen način: 1. s poglobitvijo kulturnih stikov z Južno Ameriko, 2. razširjenjem trgovskih stikov na podlagi liberalne kreditne politike, in 3. s sodelovanjem s katoliško cerkvijo. Odhod izvira tudi opek stik prezidenta Roosevelta s čehoskim nadškofo, kardinalom Mundeleinom.

Vojaška obveznost na Madžarskem

Madžarski parlament je nedavno soglasno sprejel predlog o obvezni vojaški dolžnosti, ki velja za vse Madžare, vstevši Žide, od 12. do 60. leta. Vojaška obveznost je razdeljena na tri obdobja: od 12. do 18. leta predvojaška vzgoja, od 18. do 42. leta vojaška služba in od 42. do 60. leta dodatna obrambna vzgoja. Po istem predlogu mora biti industrijska in poljedelska proizvodnja že v mirni dobi prilagojena potrebam madžarske vojske.

Nova mednarodna zveza

Po informacijah, ki jih je dobila agencija Havas v diplomatskih krogih latinske Amerike, pripravljajo velike evropske države, ki so zapustile Društvo narodov, ustanovitev mednarodne zveze, ki bi združevala države, odklanjajoče ženevsko ideologijo. Sedež te »Protizveze narodov« bi bil nekje v Srednji Evropi. Ta zveza bi združevala države, ki so pristopile ali bi lahko pristopile k paktu proti kominterni, in med te bi spadala tudi nacionalistična Španija. Za zdaj gre samo za predlog, nekatere države — pravi Havas — pa so že bile tajno vprašane, kakšno je njihovo mnenje o tej stvari.

Tempo uradnega zgodovinskega pisja

Francosko ministrstvo zunanjih zadev je zelo delavno. Izdaja uradne dokumente o vzrokih svetovne vojne, in te dni je pripislo do leta 1890. Tako smemo upati, da pridemo s to naglico tako nekako okoli leta 2000. do izbruha svetovne vojne. (Louis Marin v francoski zbornici.)

Maribor, 1. februarja.

Zadnje dni meseca januarja, ki je bil v evropski in svetovni mednarodni politiki tako razgiban, kakor po češko-slovaški krizi še nobeden, smo slišali zaporedoma več pomembnih političnih govorov, med katerimi so bili najvažnejši Daladierjev v francoskem parlamentu, Chamberlainov v Birminghamu in Hitlerjev v državnem zboru v Krollovi operi v Berlinu. Vse te tri govore je evropska in svetovna javnost pričakovala z veliko nestrpnostjo in o vseh treh so se razširjala po tisku in radiu najrazličnejša, celo skrajno senzacionalna napovedovanja. Tako senzacije so v vseh treh govorih izostale, celo v samem Hitlerjevem. Prav nemški vodja in državni kancelar, ki je bil doslej v svojih govorih precej brezobziren in odkritosrčen, je govoril v ponedeljek bolj mirno in tudi bolj diplomatično, kakor sicer. Kljub temu pa, da ton in način vseh teh govorov ni prinesel pričakovanih senzacij, si ne smemo prikrivati, da se položaj po njih ni prav nič izboljšal ali celo razbistril, ampak je postal morda še celo bolj zamotan, kakor je bil pred njimi.

Od francoskega zunanjega ministra Bonnetta in ministrskega predsednika Daladiera je svet pričakoval še najmanj senzacij, dasi je bilo prav tedaj na višku aktualnosti vprašanje francoske intervencije v Španiji v korist republikancev. Kdor pozna pariško zunanjo politiko, ni mogel niti za trenutke prav verjeti, da bi Daladier pristal na zahteve levičarjev, ki so zahtevali intervencijo v Španiji. Govor Bonnetta in Daladiera je to prepričanje potrdil, vendar so bila Daladierjeva izjava in v toliko zanimiva in važna, ker je v svojem govoru ponovno, in tokrat z vsem poudarkom povedal, da je Francija pripravljena na vsako pogajanje z vsakomur, tudi z Italijo, ne bo pa nikoli dovolila, da bi se ta pogajanja nanašala na teritorialno nedotakljivost francoskega imperija. Francija je dovolj odločna in močna, da bo znala obvarovati svoj imperij pred vsako okrnitvijo in bo zato sprejela tudi vsak boj za obrambo svoje posesti.

Chamberlain je s svojim govorom v Birminghamu hotel prehiteti Hitlerja. V glavnem je ponovil tisto, kar smo že vsi vedeli, da je njegov ideal slej ko prej ohranitev miru in odstranitev vseh mednarodnih nesoglasij potom direktnih pogajanj in sporazumov. S tem je nedvomno potrdil samo stališče vsega angleškega naroda, ki se ničesar ne upira, kakor vsaki možnosti nove vojne, od katere Anglija ne bi mogla imeti prav nobenih koristi, pač pa ogromne žrtve in škodo. Vendar je bil Chamberlain v svojem govoru tokrat mnogo bolj odločen, kakor je bil v svojih prejšnjih, kajti sedaj ni govoril več o ohranitvi miru za vsako ceno. Iz njegovega naglasjanja potrebe še nadaljnjega gigantskega oboroževanja Velike Britanije je zvenela prvič močno vidna odločnost, da je tudi njegove politike večnega popuščanja konec in da se bo Velika Britanija v eventualni bodoči mednarodni krizi trudila za mir samo do tiste meje, do katere ne bodo ogroženi njeni in zavezniki interesi. Ako pa ta njena prizadevanja ne bi bila uspešna, bo kljub temu tvegala tudi vojno, kljub vsej zavesti njene škodljivosti.

Najmanj je bil pričakoval svet, da bo ostal tudi Hitlerjev govor 30. januarja brez velikih senzacij. Napovedovali so, da bo razglasil pričetek ukrajinske akcije, da bo zahteval v določeni obliki kolonije za Nemčijo, Italijo in celo Poljsko in končno izpolnitev italijanskih aspiracij nasproti Franciji. Ukrajinskega problema se pa Hitler v svojem govoru sploh ni dotaknil, o kolonijah je govoril samo v splošnem, brez konkretnih zahtev in italijanskih aspiracij se je dotaknil samo v toliko, v kolikor je naglasil, da bo Nemčija stala Italiji ob strani v vsakem primeru, ako bi bila od kogar koli napadena.

Na zunaj je bil Hitlerjev govor torej zelo umiren, mnogo bolj kakor je svet pričakoval, toda ako se globlje zamislimo vanj, moramo ugotoviti, da je vendarle povedal vse kar je hotel, čeprav v mehkejši in morda tudi manj jasni obliki. Važno je namreč že to, da je z uradnega mesta spregovoril o kolonijah in povedal, da to vprašanje za Nemčijo obstaja in da ga bo treba rešiti. To se je zgodilo

Republikanci se branijo

NACIONALISTIČNIM ČETAM SE JE POSREČILO NA JUGU KATALONSKE FRONTE ZOPET NAPREDOVATI, DRUGOD PA SE REPUBLIKANCI USPEŠNO UPIRAJO

BARCELONA, 1. februarja. Nacionalisti poročajo, da se njihov pohod v Katalniji proti severu in severovzhodu od Barcelone nadaljuje. Na obali so nacionalistične čete zavezle včeraj kraj Malgrat, ki leži 60 km oddaljen od Barcelone. Tudi v odseku pri Granollersu so osvojile nekaj novega ozemlja. Na osrednji katalonske fronte stoje nacionalisti oddaljeni 11 km od Vicha. V Barceloni se nadaljuje zbiranje zaplenjenega vojnega materiala. Nacionalisti so zaplenili tudi več tisoč še nedovršenih avtomobilov, motorje in šasijske za 8 oklopnih avtomobilov, več velikih tankov in 250 lokomotiv. Tudi na estramadurskem bojišču so nacionalistične čete lekom včerajšnjega

dneva zopet napredovale.

BARCELONA, 1. febr. Francoske čete so včeraj začele z novimi napadi ter je levo krilo oklenilo Andorra in tudi sredina je napredovala. Republikanska vlada priznava izgubo nekaterih krajev.

PERPIGNAN, 1. februarja. Reuterjev dopisnik potrjuje vesti, da se je republikanec posrečilo v Kataloniji ustaviti nadaljnje napredovanje Francoskih čet. Republikanci so se utrdili na zelo ugodnih položajih in vrgli ponekod sovražnika celo za 5 km nazaj. Včeraj so izvršili republikanci uspešen protinapad 24 km severno od Barcelone. Vsekar pomaga republikanec pri tem tudi deževje in sploh slabo vreme.

Beda španskih beguncev

DO DANES JIH JE PRIBEŽALO ČEZ FRANCOSE MEJO ŽE 80.000. — BEGUNCI V OBUPNEM STANJU IN POTREBNI VSE POMOČI.

PERPIGNAN, 1. februarja. Do danes je prekoračilo francosko mejo že 80.000 beguncev. Prispeli so na mejo v strašno bednem stanju. Večina je rešila le golo življenje. Prišli so le s tem, kar so imeli na sebi, brez priljage, premrli, lačni, obnemogeli in bolni. Mnogo jih je pomrlo, mnogi so morali kot nevarno bolne oddati takoj v bolnišnice. Nekateri so hodili v najtežjem položaju celih 18 dni peš. Po vsaj Franciji je vzbudila njihova beda ogromno sočutje. Zato se vrše povsod nabiranje akcije. Na poti na mejo je več ambulantnih vlakov. Mesto Pariz je poslalo na pomoč 52 svojih znamenitih avtobusov. Cele karavane tovornih avtomobilov z vsemi potrebščinami so že prispale na mejo. Šole in bolnišnice vsega obmejnega področja

so prenapolnjene. Pa tudi ni kmečke hiše, ki ne bi bila sprejela vsaj po enega begunca pod streho. Včeraj sta prispela na mejo francoski notranji minister Sarraut in minister za narodno zdravje s članom predsedstva Rdečega križa, Pasteurjevega zavoda in drugih institucij. Tudi so že prvi vlaki z begunci prispeli v notranjost. Tako so predvčerajšnjim sprejemali prebivalci mesta Lyons prve vlake. Predsednik francoskega parlamenta, Eduard Herriot, je osebno delil podpore. Tudi mesto London je izdalo razglas, naj vsaka družina sprejme vsaj enega otroka. Belgijska vlada je omogočila za točišče za 500 otrok. Včeraj je prispel v Perpignan tudi republikanski zunanji minister Del Vayo.

Bolgarska zunanja politika

BOLGARSKA VLADA BO PRIČELA AKCIJO ZA REŠEVANJE RAZNIH ŠE NEREŠENIH VPRAŠANJ MED BOLGARIJO, ROMUNJO IN GRČIJO

SOFIJA, 1. februarja. Kakor se na počenem mestu zatrjuje, bo Bolgarija že v kratkem pričela akcijo za ureditve raznih še neresenih vprašanj, ki obstajajo med njo in Romunijo na eni ter Grčijo na drugi strani. To akcijo je v ostalem napovedal tudi že ministri predsednik in zunanji minister Kjuselvanov ob priliki zunanjepolitične debate v sobranju. V tej debati so vsi govorniki brez izjeme zahtevali od vlade, da prične akcijo za revizijo neuilne mirovne pogodbe na-

sproti Romuniji in Grčiji, dočim so se prav tako soglasno zavzemali za nadaljnjo izgradnjo bolgarskega prijateljstva z Jugoslavijo in Turčijo. Dr. Kjuselvanov je tedaj izjavil, da bo vlada vodila politiko realnosti in sporazumevanja z vsemi sosedmi, pa če je ta politika med bolgarskim narodom tudi nepopularna. Naglasil pa je, da bo vlada kljub temu skušala pokreniti akcijo za pričetek pogajanj z Bukarešto in Atenami. Ta akcija se sedaj pričakuje tu z velikim zanimanjem.

Izgube železnic in pošt v ČSR

Z OKRNITVIJO JE IZGUBILA ČEŠKO-SLOVAŠKA 4758 KM ŽELEZNIC IN 35.000 KM BRZOJAVNIH PROG. DEFICIT PRI POŠTI IN ŽELEZNICAH.

PRAGA, 1. februarja. ČSR je po uradnih podatkih izgubila z odcpepljenim ozemljem 4758 km železniških prog, kar pomeni 35 odst. vseh prog v stari državi. Razen tega je morala odstopiti Nemčiji 800 lokomotiv, 130 motornih voz, 2270 osebnih voz in 23 tisoč tovornih voz. Na poštne področje je izgubila država 35.000 km brzojavnih prog, 1396 poštne uradov, skoraj polovico telefonskih central in 377.452 radijskih naročnikov. Izguba na koncih od prometa je znašala že do konca leta 1938 pol milijarde Kč. Prav tako je hudo prizadeta tudi poštna hranilnica skupaj s čekovnimi uradom. V letošnjem letu bo treba tako pri železnici kot pri pošti računati z deficitom. Zaradi izgube bogatih rud-

niških in industrijskih pokrajin v Sudetih je posebno občutno padel železniški tovorni promet in prav to bo prizadajalo českim železnicam najhujšo finančno izgubo, ki se bo z raznim uvozom in tranzitom le malo zmanjšala.

Francoski komentarji Hitlerjevega govora

PARIZ, 1. februarja. Pariški tisk je razdvojen. Del tiska, tako »Matine«, označuje Hitlerjev govor kot premišljeno umeren, dočim je »L'Epouque« mnenja, da o kakim umerenosti ni govora in da je v govoru vse polno groženj. Prevladuje mnenje, da je bistvo govora v tem, da je Hitler priznal težaven položaj rajhovskega gospodarstva in da je naglasil, da je samo troje možno: 1. da se Nemčiji vrnejo kolonije; 2. da se Nemčiji omogoči udeležba pri svetovni trgovini in 3. vojna Nemčije iz obupa do skrajnosti. V ostalem zanima Francijo najbolj tisti odstavek, ki govori o avtomatični pomoči Nemčije Italiji.

PO POTRESU V ČILU

SANTIAGO, 1. febr. Čilska vlada je zaradi zadnjega potresa dovolila generalni moratorij do konca leta. Dva vulkana, ki sta doslej že 20 let počivala, sta zopet začela bruhati. Stevilo žrtev znaša oboli 80.000.

Konec španske debate v francoskem parlamentu

PARIZ, 1. februarja. »Španska debate« v francoski poslanski zbornici je končana. Razen levičarjev so vse skupine odobrile stališče vlade. Izvoljen je bil poseben odbor, ki se bo podrobneje ukvarjal s španskim vprašanjem. Predsednik tega odbora je bivši ministriški predsednik Flandin. Kakor se zatrjuje, bo odbor predlagal odposiljatev francoskega diplomatskega zastopnika k Francovi vladi. Zakonski predlog o podaljšanju dveletne vojaške službe je bil sinoči na seji parlamenta sprejet.

Angleške odredbe za primer vojne

LONDON, 1. febr. Finančni minister Sir John Simon je izjavil, da bo država plačala vse stroške tistim Angležem, ki bi jim v primeru bodoče vojne sovražnik porušil hiše, nadalje, da bodo mornarji odškodovani s strani mornariškega ministrstva in končno je uvedeno tudi zopetno zavarovanje trgovskih parnikov v primeru vojne.

PRICETEK KAMPANJE ZA KOLONIJE.

BERLIN, 1. febr. Berlinski tisk z »Börsenzeitung« na čelu je začel novo kolonialno kampanjo. »12 Uhr Blatte« citira tri angleške javne delavce, ki so se izjavili za vrnitev kolonij Nemčiji.

LYONS O VPRAŠANJU KOLONIJ.

MELBOURNE, 1. febr. Avstralski ministriški predsednik Lyons je izjavil glede Hitlerjevih zahtev po kolonijah, da je to vprašanje mogoče veliko preje rešiti sporazumno kakor pa z grožnjami.

REAKCIJA NA LONDONSKEI BORZI.

LONDON, 1. febr. Reakcija na Hitlerjev govor na londonski borzi (Stock exchange) je bila pozitivna. Akcije so porastle. Tudi funt se je popravil napram dolarju.

PALESTINSKA KONFERENCA.

LONDON, 1. febr. Minister za kolonije Malcolm MacDonald je izjavil, da se bo prihodnji teden že sestala palestinska konferenca in da upa, da se bo dočel posrečilo urediti še odnošaje z velikim muftijem, ki živi v Damasku v izgnanstvu.

POLOŽAJ ITALIJANOV V TUNIZIJI

RIM, 1. februarja. »Giornale d'Italia« poroča iz Tunisa, da postaja položaj Italijanov v Tuniziji vedno nevarnejši. Francoski tisk nadaljuje kampanjo proti Italiji v vedno ostrejšem tonu. V Tuniziji je komaj še mogoče govoriti italijanski, ne da bi bil človek v neprestani nevarnosti grožen in dejanskih napadov.

»EPPUR, SI MUOVE«

V članku g. dr. I. Rosine pod naslovom v zadnjem sobotno-nedeljskem »Večerniku« je tiskarski škrt izkrivil stavek. Pomotoma je stalo: »Marsikateri naših »brezvercev« je hodil v cerkev samo, ker se ženira«. Pravilno bi moralo stati: »Marsikateri naših »brezvercev« ne hodi v cerkev samo, ker se ženira«. Ta napaka je lahko dala povod za napačne komentarje.

Smučarska poročila

Smuk na Smrekovcu. Kakor nam javljajo, so snežne razmere na Smrekovcu sedaj prav idealne. Prišča je dovolj, smuški tereni so krasni, koča je dobro opremljena, dostop pa tudi ni težak in je pot lahka tudi za manj izvežbanega smučarja. Iz Črne se lahko peje do zadnjega kmeta »Silvestra« s sammi, od koder je peš še ca. poldrugo uro. Sani preskrbi tajnik Tujskoprometnega društva g. Franc Kovač, urar v Črni.

(»Putnika«, Maribor, 1. febr.)

Senjorjev dom: — 8, jasno, mirno, 120 cm prišča, smuka idealna. — Kolje-Rinski vrelci: — 5, jasno, mirno, 17 cm osrenjenega snega, smuka ugodna. — Peca: — 6, pooblačeno, mirno, 75 cm osrenjenega snega, smuka ugodna. — Dom pri Sv. Treh Kraljih: — 4, pooblačeno, mirno, 10 cm prišča na podlagi 50 cm, smuka idealna. — Mozirska koča na Golteh: — 4, jasno, mirno, 30 cm prišča na podlagi 70 cm, smuka idealna. — Celjska koča: — 1, oblačno, mirno, do 10 cm snega, smuka za silo. — Smrekovec: — 6, jasno, mirno, 80 cm prišča na 40 cm podlagi, smuka idealna.

CURIH, 1. feb. D e v i z e: Beograd 10, Pariz 11.70, London 20.71, New York 142.67, Milano 23.29, Berlin 177.62, Praga 15.16.

Novice

Za starostno zavarovanje obrtnikov

ANKETA LJUBLJANSKIH OBRTNIKOV — NAČRT UREDBE ZA STAROSTNO ZAVAROVANJE OBRTNIKOV — OBRITNIŠTO ZAHTeva DECENTRALIZACIJO TEGA ZAVAROVANJA

Včeraj dopoldne je bila v Ljubljani anketa o obrtniškem starostnem zavarovanju, ki jo je sklical obrtni odsek Zbornice za TOI. Sestanka so se udeležili zastopniki vseh obrtniških združenj ljubljanskega okrožja. Anketo je vodil podpredsednik zbornice g. Ivan Ogrin, ki je prisil prazdevanje in borbo slovenskega obrtništva za doseg starostnega zavarovanja. Ministrstvo za trgovino in industrijo je končno vendarle izdelalo osnutek uredbe o obrtniškem zavarovanju. Namen včerajšnje obrtniške ankete je bil razgovor o stališču, ki ga bo zavzelo obrtništvo napram osnutku. Ta namreč predvideva centralistično urejeno obrtniško starostno zavarovanje za celo državo.

Slovenski obrtniki pa se zavzemajo za avtonomno zavarovanje. Zato naj se starostno zavarovanje obrtnikov decentralizira. Ustanovi naj se več pokojniških zavodov za obrtnike s sedeži v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu. Na anketi je govoril tudi tajnik Zbornice za TOI dr. Ivan Pretner, ki je do podrobnosti razčlenil in obrtništvo pojasnil nameravano uredbo o starostnem obrtniškem zavarovanju. V živahni debati so posamezni govorniki zahtevali decentralizacijo starostnega zavarovanja in uvedbo avtonomnega pokojniškega zavarovanja obrtništva. Podobna anketa bo te dni tudi v Mariboru.

Največje zlo naroda

NEPISMENOST JE TREBA V NAŠI DRŽAVI CIMPREJ ODPRAVITI. — KAKO NA JUGU DRŽAVE POBJIJO TO NE VARNO »KULTURNO BOLEZEN«?

Nepismenost je največje zlo vsakega naroda. Tega se zavedamo v polni meri pri nas. Zato se merodajni ljudje, ki so odgovorni za usodo našega naroda, napovedali neizprosno borbo proti nepismenosti pri nas. Žalibog so bile pri nas, zlasti na jugu, desetletja takšne prilike, ki so ovirale naš razvoj. Toda zadnja leta se je razmerje naglo in zelo vidno izboljševalo. Naša vojska sama je povzela akcijo za pobijanje nepismenosti. V najmanjših vaseh so zadnje čase organizirali takozvane nedeljske šole z analifabetskimi tečaji. Učiteljsvo in druga idealna inteligenca je stavila svoj prosti čas in svoje zmoglosti v službo naroda. Vseposvoda na našem jugu je opaziti uspehe teh prizadevanj.

Avi cimprej odpraviti. — Kako na varno »kulturno bolezen«? devanj in nepismenost vidno izginja. Vzrok nepismenosti je mnogokrat tudi pomanjkanje šol. Zato ni čudno, če ostanejo otroci brez pouka, ker jim nikakor ni mogoče v preoddaljene šole. Tudi v tem pogledu se prilike izboljšujejo. Ustanavljajo se nove šole, ki širijo prosveto na vse strani. Nedeljske šole, analifabetski tečaj na podeželju in v vojski radikalno pobijajo nepismenost. Vzposredno se razvija tudi gospodarska in gospodinska izobrazba. Vseposvoda prireja gospodinske tečaje, ki so se na jugu zelo obnesli. Dobili smo že vrste novih izobraženih mladih gospodin in gospodarjev, ki z dobljenimi izkušnjami prenavljajo svoja gospodarstva.

Ustanovitev Celjskega kulturnega društva

Priljubljeni odbor za ustanovitev Celjskega kulturnega društva si je zamislil občni zbor kot sestanek celjskih javnih kulturnih delavcev vseh strok, da položijo temelj skupnega dela za kulturno rast Celja in okolice. Da nadaljujejo v slogi lani na CKT začeto delo in še vnaprej večje vse preje razbite dele v smeri, ki sta jo v pripravljavnem odboru posebno točno in jasno nakazala g. dr. Strmšek in učitelj G. Orlenc, ki imata največ zasluga za opravljeno delo.

Kakor je že sinoči ob 22. poročal ljubljanski radio, je prišlo na občni zbor 150 ljudi, večinoma članov nekega kulturne-

ga društva v starosti od 14 let naprej, da je bila mestna posvetovalnica nabito polna. Po kratkih formalnostih so omenjeni navzoči izvolili na predlog g. poslanca Bitenca v odbor g. dr. Kotnika Franca, dr. Voršiča Alojza, prof. Kovarčiča, prof. Janežiča, za predjednika knjiž. Černelca Oskaria itd. — V društvo je takoj pristopilo 150 članov in če bodo člani vseh društev — Sokola, Vzajemnosti itd. — tako vneti, bo doseglo društvo kmalu tisoč članov, samih vidnih kulturnih delavcev, kar je za Celje pač lepo število.

Gradnja proge Varaždin-Vinica

Pred petimi leti je država odkupila za stiri milijone dinarjev ozkotirno železnico Varaždin-Vinica. Ta proga je bila ves čas neizrabljena. Zato so se gospodarski krogi ob omenjeni železnici pogovarjali za preureditev te proge v normalno tirnico. V ta namen je bil te dni komisiji ozled generalne železniške direkcije. Komisijo je vodil pomočnik generalnega železniškega ravatelja g. Čugmus. Železniška proga Varaždin-Vinica bi bila za gospodarstvo velikega pomena, saj so v bližini premoženja, tovarna testen in Petrijanci in velik kamolom v Vinici. Ob progi je tudi mnogo vinogradov. Tudi potniški promet bi bil precejšen. Preureditev ozkotirne železnice v normalno bi veljala okoli sedem milijonov dinarjev.

Koliko je Pluj pokadil?

Iz statistik je razvidno, da tudi dobre in slabe letine vplivajo na kajenje. Prav kadilci zatrjujejo, da ne morejo prestopiti brez dima. Lansko leto so pokadili za 5.825.499 din, predlanskim pa, ko je bila slabša letina pa, za 5.815.571 din. — Plujčani se zadovoljujejo z najcenejšo Dravo, katere so lani pokadili 12.879.600 kom. Dalje slede še ostale vrste: Ibar 2.649.100; Zeta 1.456.200; Hercegovina 82.800; Morava 1.099.000; Mirjana 36.000; Neretva 77.100; Drina 47.000; Vardar 11.500; Minjon 960; Bled 15.200; Sumadija 2050; Strumica 780; Kosovo 520; Jadran 100 in Karadjordje 20 kom. Tudi cigar se je pokadilo dosti: Viržinjca 1150; Brazilko 33.100; Portoriko 28.300;

Viržinja 3.700; Kuba 10.300; Operas 3.640; Britanica 980; Trabuko 940; Regalita 190; »Perle de Kuba 30; Flor de Havana 20; Mešanih inozemskih 349.900; Kratke domače 43.300 in Cigarilos 2900 kom. Tobaka se je porabilo 300 g Trebitnja 8.400 g Nertvanskega; 2.850 kg Zeta; 3826 kg Sava; 6.540 kg Amerikanca in 11.388 kg Dunavskega. Klobas za zvečenje se je prodalo 160 kg in Burmuta 45 kg. Cigaretne papirja so porabili za 88.324 din.

Delo celjskega okrajnega odbora za pogozdovanje

Na občnem zboru Okr. odbora za pogozdovanje sta poročala preds. g. inž. Rihard Ciril, okrajni gozdni referent, in mestni referent Martin Cimerman. Od ustanovitve odbora pred letom dni je bilo opravljenega dokaj dela: razposlane okrožnice, prirejane predavanja, voljaki, šolarji, skavti in gozdovniki so zasadili pod vodstvom strokovnjakov 10.250 smrečjih sadik na mestnih posevstvih; odbor je med 19 posestniki razdelil radi zatiranja pomladku škodljivega plevela robide slastno uš itd. — Izvoljeni so bili za novo poslovno leto v odbor g. Vinko Kovarčič za predsednika, za podpredsednika g. Defar Libert in Pestevšek Rihard, za tajnika g. Cimerman.

Z iglo zbadal dekleta in žene

Na sarajevsko policijo so dan za dnevi prihajale prijave o skrivnostnem »vam-pirju«, ki je v samotnih ulicah napadal dekleta in žene ter jih zbadal z iglo, katero je imel pritrjeno na palico. Dekleta,

ki jih je srečal, je neznanec pobil na tla in nato tako dolgo zbadal z iglo po cellem telesu, da so se onesvestile. V zadnjih treh dneh je sadiist napadel in na ta način izmučil 30 žensk. Policija je mrlično iskala neznanca, ki pa ga ni mogla slediti. Šele srečen slučaj je sprevl sarajevskega vampirja v roke pravice. Ne-ka ugledna Sarajevčanka je šla ponoči domov. Na ulici jo je srečal neznan mlajši možki in jo pričel z iglo zbadati. Žena je imela toliko duhapristnosti in poguma, da je neznanca zgrabila za roko in pričela klicati na pomoč. Prihiti so ljudje, ki so mladeniča zgrabili in izročili stražniku. Pri zaslišanju je izpovedal, da mu zbadanje žensk z iglo dela izredno veselje.

Kvarne posledice gangsterskih filmov

Vzgojitelji pač najbolje vedo, kako kvarno vplivajo slabi filmi na dorasajočo mladino. V ilustracijo služi dogodek, ki se je te dni odigral v Starem Bečeju. Tam so se zbrali štirje mladi obrtniški vajenci, ki so bili strastni ljubitelji gangsterskih filmov. Ti so na pobatne 14 let taku pivilali, da so sklenili postati pravi gangsterji, ki pa so seveda samo v Ameriki. Tudi oboroženi morajo biti. Zato so si na nepošten način dobili orožje in denar za potovanje v — Ameriko. Medsebojno so si tudi prisegli zvestobo. Nekega dne so izginili iz Starega Bečja in odpotovali proti Dubrovniku, kjer so se hoteli vihotapiti na kako prekomorsko ladjo. Toda že v Mostarju so mlade »gangsterje« prišli in vrnilli staršem.

o. Minister za telesno vzgojo g. Maštrovič prispe v Ljubljano v petek jutraj. Obiskal bo vse sportne naprave in organizacije.

o. Iz sodniške službe. Za sodnika v 4. pol. skup. I. stop. pri okrajnem sodišču v Celju je imenovan Slavo Papež, sodnik okrajnega sodišča na Vranskem; za sodnika 7. pol. skup. pri okrajnem sodišču na Vranskem je imenovan Gojko Kitek, sodnik pristav pri okrajnem sodišču v Logatcu.

o. Prva naša notarska pripravnica je gđ. Boža Kuharjeva, notarjeva hčerka iz Ljubljane. Po pravnih studijah se je posvetila notariatu. Kuharjeva je nedavno položila odvetniški izpit.

o. Nov inženir agronomije. Te dni je bil na beograjski univerzi diplomiran za inženirja agronomije Ivan Pipan iz Vižmarji.

o. Za veliko obrtniško razstavo v Ljubljani, s katero bodo proslavili 20-letnico naše države in 10-letnico ustanovitve zavoda za pospeševanje obrti so pripravljajna dela v polnem teku. Obrtniška razstava, ki bo ena največjih v Ljubljani, bo v jeseni. Razstavni odbor sestavljajo delegati iz Ljubljane, Maribora, Celja in drugih večjih krajev.

o. Odhodnica pripravljenega vzgojitelja. Konec meseca se je poslovil od Poljčan priljubljeni vzgojitelj, učitelj g. Bogdan Zolnir. Njegova prisrčna odhodnica je bila priča in izraz resničnega in iskrenega bratstva in prijateljstva. V imenu Plainskega društva se je od svojega odbornika poslovil brat tajnik, brat starosta pa v imenu Sokola. Slednji je poudaril, da smo z njegovim odhodom izgubili vestnega učitelja, vnetega Sokola, ki ga bo predvsem pogrešala tukajšnja sokolska deca, ki ji je bil vzgleden vaditelj in vzgojitelj.

o. St. III. V nedeljo se je poročil Fr. Kapun z gđ. Olgo Žunkovič iz Maribora. o. V Mekinjah pri Kamniku je umrla baronica Alojzija Reebbachova. o. V planosti izžubili tisočak. Najemnik Jožef Španbauer iz Kumna na Pohorju je izgubil v gostilni med pitjem 1600 din. Denar je dobil od gospodarja za nabavo lesa.

Pluj

p. Umri je 62-letni Viljem Dengz, mestni stavbenik.

Celje

c. Za 1300 din slanina in mesa so odnesli tatovi iz mesarije g. Vervege na Lopati. Samo slanina so odnesli 50 kg, mnogo prekajenega mesa, klobas, mesa in drugih takih dobrot.

c. Prilazen ženin. Za bogatega lesnega trgovca se je predstavil pri nekem kmetu v Brezju pri Celju eleganten gospod,

NOVOST

ki je tam tudi trikrat prenočil. Zanj se je vnelo srce posestnikove hčere, ki je tuja spremlja na postajo in mu za spomin dala zlato uro in verižico ter se zmenila za stanek — a njega ni bilo in ga išče zdaj orožništvo.

c. Umri je včeraj 41-letni brivec Zelenjak Ivan na Cesti na grad 26. Pogreb bo v četrtek ob 15. na okoliško pokopališče. — Januarja je umrlo v Celju 40 ljudi, 19 doma, 21 v bolnišnici.

c. V celjsko bolnišnico so bili pripeljani delavec Alojzij Matko iz Brezja pri Mozirju, ki ga je pri sekanju grmovja tovarši po nesreči udaril s sekuro po roki; gojenec kmetijske šole v St. Jurju Dravinca Ladislav, ki je padel s kozočla in si zlomil levo roko in nogo; s koleša je padel in si zlomil levo roko Berger Franc s Tremerja.

c. Tujski promet. Januarja se je prijavilo v Celju 1084 tujcev, 971 Jugoslovancev in 113 inozemcev. Decembra je bilo vseh 926, lani januarja 1009.

n. Aerodrom v Starem Bečeju. Spomladni bodo v Starem Bečeju zgradili velik in moderen aerodrom. Maja bo že prvi letalski miting na novem letališču.

n. Dva ukenjena kaznjencev pobegnula. Med prevozom kaznjencev iz Zenice v Sarajevo sta pobegnula dva nevarna zločinci, ki sta bil ukenjena v iste okove. Skočila sta iz vlaka in neznankam pobegnula.

n. 10.000 ljudi na razstavi italijanske knjige. Te dni je bila zaključena razstava italijanske knjige v Beogradu. Zanimivo razstavo si je ogledalo nad deset tisoč ljudi.

n. Bivša igralka iznašla zdravilo proti jetliki. Nekdanja gledališka igralka Vera Jovanović iz Gjevrgije je iznašla zdravilo, ki zelo uspešno zdravi tuberkulozo. V priznanje in zahvalo je »čudodelka« prejela preko 5000 zahvalnih pisem. Jovanovićeva zahteva, da se njeno zdravilo znanstveno preišče in preizkusi.

n. Preko sedem milijonov dinarjev za asfaltiranje ceste. Banska uprava je odobrila za asfaltiranje ceste Banja Luka — Laktaši pri Bosanski Gradski kredit 7.500.000 dinarjev.

n. 110letni starec prehodil dvakrat tedensko 76 kilometrov. V Novem Pazaru živi 110letni Kahrman Kuć, ki kljub svoji izredno visoki starosti dvakrat tedensko prehodil 76 kilometrov dolga pot.

n. Dva sina sta ji zgorela v naročju. V Bosanskem Noviju je v hiši kmetice Vidosave Kravičeve izbruhnil požar. Bolna žena je v obupu prišla oba svoja mala sinčka v naročje, hoteč ju rešiti. V tem trenutku je ženo objel plamen, in sirota je zgorela. Z njo sta zgorela tudi oba njena otroka.

Na plesu.

»Preden nisem spoznal vas, je bilo moje življenje podobno puščavi.«
»Toda to se nikakor ni razlog, da bi smeli plesati kakor kamela!«

»No, ti, ti se vedno občuduješ Beethova, na?«

Beli teden

nudi izredno ugodno

Platna za posteljinino in perilo
brisače, namizno perilo
volne in šivane ocele
ženske robčke itd.

Tekstilana BÜDEFELDT

Maribor, Gosposka ulica 14

Maribor

Pred združitvijo „Jadrana“ in „Nanosa“

V ENOTNEM DRUŠTVU BODO USPEHI ŠE VEČJI — VSA JAVNOST POZDRAVLJA SKLEP O ZDRUŽITVI.

V Mariboru delujeta dve emigrantski društvi »Jadrana« in »Nanosa«. Obe društvi imata v programu iste smernice, obe delujeta in stremita za istim ciljem. Zato se zlasti mlajši člani obeh primorskih društev stremijo za združitvijo. V enem samem močnem in zavezanem društvu bo delo olajšano in uspehi večji. Prvočino so starejši člani s skopostjo gledali na stremeljenju svojih mlajših tovarišev, sedaj pa so polagoma pričeli uvidevati, da je fuzija »Jadrana« in »Nanosa« v eno samo društvo edino pravilna pot. O tem vprašanju se je razvila živahna debata tako na nedeljskem obnem zboru »Jadrana«. Po vsestranskem razmotrivanju je članstvo

sglasno načelno sklenilo, da se obe bratski društvi združita. Obstaja načrt, naj bi novo društvo nosilo ime »Društvo Jadran-Nanosa«. Že v imenu bi bilo povedano, da se z združitvijo v bistvu namen in delovanje novega društva ne razlikuje od »namena« in delovanja »Jadrana« niti »Nanosa«. V ta namen bo sestavljen poseben odbor obeh društev, ki bo do podrobnosti razčistil vsa vprašanja fuzije, nakar se bosta obe društvi formalno razšili in istočasno bo ustanovljeno novo društvo »Jadran-Nanosa«. Narodna javnost to fuzijo toplo pozdravlja, ker je pač bolje, da obe društvi, ki stremita za istim ideološkim ciljem, skupno delujeta.

Zadeva pokopališča na Tezmem

TEZENSKI DAVKOPLAČEVALCI ZA POKOPALIŠČE, TEZENSKI OBČINSKI ODBORNIKI PA PROTI.

Dočim imata magdalensko in frančiškansko pokopališče še dovolj prostora, občuti mestno pokopališče v tem pogledu veliko pomanjkanje. Naša javnost je pozdravila iniciativnost in dobro voljo mariborske mestne župnije, ki je nameravala na svoje stroške urediti na lastnem zemljišču na Tezmem novo mestno pokopališče.

Kakor smo že poročali, je dobila mestna župnija pri opuščenem pokopališču ob Ptujski cesti veliko zemljišče, ki bi bilo za novo pokopališče zelo primerno. Svojo namero je mestna župnija sporočila pobreški občini, da zavzame svoje stališče. Na nedavni seji pa je pobreški občinski odbor odklonil nameravano ureditev novega mestnega pokopališča na Tezmem. Seveda je bil ta sklep storjen iz razumljivih razlogov. Vprašanje pa je, če so ti razlogi tudi v interesu javnosti in v interesu tezenskih davkoplačevalcev. Tezen-

čani so ogroženi nad postopanjem tezenskih občinskih odborov, ki so se priključili mišljenju svojih pobreških tovarišev, namesto da bi zastopali interese svojih volilcev na Tezmem. Gotovo je tem tezenskim občinskim odborom znano, kolikšna pomena bi bilo za Tezmo novo pokopališče. Pri pokopališču bi se prav gotovo naselili kamnoseki, vrtnarji, ustanovile bi se tam gostilne in še kakšen drug obrtnik bi se ustanovilo novega pokopališča na Tezmem dobil možnost ekstenzije. Promet bi se na Tezmem nepričakovano povečal, s čimer bi se počajalo tudi celotno tezensko gospodarstvo. Vse to so dejstva, ki glasno govorijo za ustanovitev nameravanega pokopališča na Tezmem. Zato zahtevajo tezenski davkoplačevalci od svojih občinskih zastopnikov, da svojo napako popravijo in dosežejo revizijo sklepa, ki zavrača ustanovitev novega tezenskega pokopališča.

Mariborska sodna statistika

NEKOLIKO ŠTEVILK Z OKROŽNEGA SODIŠČA. — NAJVEČ RAZPRAV JE BIL ZARADI TATVIN IN TELESNIH POŠKODB.

Lansko leto je teklo na okrožnem sodišču v Mariboru postopanje proti 629 ovajencem iz 1937, in proti 3.860 ovajencem iz lanskega leta.

Na državno tožilstvo je bilo poslanih 2520 prijav, izdanih pa je bilo 7744 obtožnic; v teh obtožnicah je bilo obtožbenih 1215 oseb. Od teh obtožbenec oziroma osumljencev se je dalo v razpravno postopanje sodniku poedincu na okrožnem sodišču 442 oseb, v presojo malemu ali velikemu kazenskemu senatu pa 775 oseb. Ustavljeno je bilo postopanje proti 107 obtožbenec ali osumljencev.

Obsojbe. Pri sodniku poedincu je bilo obsojenih 401 oseba, oproščenih pa 41 oseb. Pred malim ali velikim kazenskim senatom pa je bilo obsojenih 695 oseb, oproščenih pa 777. Od izrečenih obsojb

je bilo pogojnih zaradi zločinov 1443, za radi prestopka pa 213. V zavod za vzgojanje sta bila oddana dva obtožbenca, v zavod za poplavljanje pa 7. Oproščenih na preizkušnjo jih je bilo 13. Vseh pogojnih obsojb je bilo torej 356.

V zaporu je prestalo kazen, ali pa so bili pomiloščeni 192 obtožbenec. V zaporu samem so umrli trije.

V splošnem je državni tožilec sedel pri 1030 razpravah, vseh razsod pa je bilo izrečenih 717. Splošnih vlog na državno tožilstvo je prišlo 3409.

Na zapor je bilo obsojenih 8 dni 83 obsojencev, do 14 dni 28, do enega meseca 80, do dveh mesecev 134 in nad dva meseca 81 obsojencev. Skupno je torej 406 obsojencev.

Ugotovitev o tezenskih dogodkih

V ponedeljkovi številki smo poročali o izizvalnih dogodkih na Tezmem, kjer so se pojavili razni znaki, na tovarniškem dimniku pa neka tuja zastava. O dogodkih je bila uvedena stroga preiskava, ki je ugotovila, da sta glavna storilca dva v Kovini odpustena delavca, ki sta isto noč izginila s Tezme. Preiskava, ki so jo vodili tezenski orožniki, je tudi ugotovila, da sta oba storilca pobegnili preko meje v Nemčijo.

Nočni napad v Vrbanovi ulici

Okoli pol 10. ure so ljudje sinoči slišali v Vrbanovi ulici blizu Kamniškega drevoreda klice na pomoč. Prihitele je stražnik, ki je na tleh našel 34-letnega žagarja Alojza Stramca iz Kamnice. Mož je krvavel na čelu in desni rami. Povedal

je, da ga je napadel neznani pijani mož, ki ga je udaril s nekim predmetom po čelu in ga nato podrli na tla ter ga z nožem zabodel v levo ramo. Ranjenca so spravili v mariborsko bolnišnico. Istočasno je telefoniral tudi kamniški župan in gostilničar G. Lorenčič in prijavil, da sta mu dva neznanca polomila ograjo ter odšla proti mestu. Sumijo, da je bil na delu isti storilec.

m. Iz železniške službe. Za višjega kontrolorja 6. položajne skupine je imenovan na kolodvoru Maribor-Studenec reaktivirani kontrolor Josip Perk. Premišljen je višji kontrolor Anton Šijanec iz Zidanega mosta na postajo Maribor-Studenec.

m. Ljudska univerza. V petek, 3. febr. predava o »Predhodnikih sodobnega nacionalizma« univ. doc. dr. Franc Zwitter iz Ljubljane. V ponedeljek, 6. febr. pre-

dava o Državnopravnem ustroju Zedinjenih držav severne Amerike univ. prof. dr. L. Pitamice iz Ljubljane.

m. V Mariboru je po daljši bolezni umrl g. Klinger Ivan, zvaniknik drž. železnice. Pogreb bo v petek ob 16.30. N. p. v m.

m. Ljudski oder uprizoni na Svečnico ob 17. uri Anzengruberjevo ljudsko igro v štirih dejanjih »Četrta božja zapoved« v dvorani Zadr. gosp. banke. Igra se ponovi v nedeljo 5. febr. ob isti uri.

m. V kraljevstvu pohorskih šum. Ves pohorski raj s šumami, kočami, pristnostjo, domačnostjo, radostjo in vriskom je prenehal na planinski ples, ki je noč v Sokolskem domu. Sama dekoracija, ki je zelo okusna in posrečena, mika in vabi. Posebno pa opozarjamo, da je bila odkrita še tretja tajinsvena dvorana.

m. Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali različni dobrotniki 1200 din. Najlepša hvala!

m. Zveza Maistrovih borcev poziva svoje člane zlasti one, ki stanujejo v Mariboru in bližnji okolici, da poravnajo članarino in morebitne zaostanke do 1. 1939. Še pred obnim zborom in sicer v tajništvo ZMB, Maribor, Kopališka ul. števil. 17 — Narodni dom, ki uraduje dnevo od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne. Vsi oni člani brez izjeme, ki ne bodo izpolnili svojih obveznosti do Zveze, ne bodo imeli pristopa k obnemu zboru dne 5. II. 1939.

Veseli pravilni popoldan priredi otrokom v dvorani Ljudske univerze v nedeljo, 5. febr., ob 15. uri popoldan okrajni odbor društva Rdečega križa v Mariboru. Ge. Elvira Kralj, Leonida Ravter in Milica Stupan bodo pripovedovale pravilice, g. Aleksander Pfeifer in Fran Ramsak pa bosta zabavala deca s šalami in čaravniljami. Vstopnina bo za otroke 2 din, za odrasle 3 din.

Avto potovalne odevje

anijeje. Oglejte si izložbo pri „OBNOVA“ NOVAK F., Jurčičeva ul. 6

m. Rdeči križ Krčevina - Koški ponovi v nedeljo 5. 2. ob 16. uri »Vrnitev« v krčevinski šoli v prid revni deci.

m. Novo moderno stranišče na kolodvoru. Te dni je železniška uprava na kolodvoru uredila novo stranišče, ki odgovarja vsem higienskim predpisom. S tem so odpadale tudi številne pritožbe na račun tega nedostanka.

m. Hlase tablice in ulične napise zamenjujejo. Delo naglo napreduje. Mnogo sprememb je v uličnih napisih v korškem predmestju in bodo te spremembe povzročale precejšnjo zmedo.

m. Med obhajenjem okraden. Železničar J. W. je ves žalosten prišel na polico in prijavil, da mu je v neki gostilni na Glavnem trgu neznana ženska, ki ga je objemala, ukradla listnico s 700 dinarji.

m. Kolesa krajejo. Hišniku Alojzu Kacumiku je nekdo v Dr. Turnerjevi ulici ukradel kolo »Velo Nero«, ki je imelo evid. števil. 21579. Istega dne je bilo ukradeno kolo tudi trgovki Eriki Gillih. Trgovka je pustila svoje kolo »Velo Romblor« pred svojo trgovino na Pobreški cesti 46. Registrirano je bilo s številko 125635.

m. Ukradena krava. Posestniku Avgustu Frajmanu z Gačnika je neznanec iz hleva odpeljal 3000 dinarjev vredno kravo in jo najbrže v Mariboru prodal.

m. Nesreča blvskega novinarja. Bivši 42-letni novinar Henrik Roba je včeraj v Vojšniški ulici tako nesrečno padel, da se je na čelu nevarno potokel. Moral se je zateči na reševalno postajo.

m. Nepoboljšljivi piromani. Šele pred dvema meseca je prišel iz zaporov 25-letni Franc Lubanšek, ki je bil zaradi 10 požigov obsojen. Te dni je pri posestniku Varčiču v Razvanju ponovno skušal zažgati. Zažgal je že tri snope, pa so oženj pogasili.

m. Tudi člani mariborskega društva stanovanjskih najemnikov se bodo udeležili konference stanovanjskih najemnikov, ki bo prihodnje dni v Zagrebu. Na

tej konferenci bodo razpravljali o stanovanjski zaščiti.

m. V zaporu se je obesil. V slovenje-bistriških sodnih zaporih je bil 25-letni hlapec Jurij Kujavec, ki je svojemu gospodarju na Pragerskem ukradel kolo in nekaj denarja. Že doma je govoril, da bo napravil samomor. To svojo namero je uresničil v zaporu, kjer so ga našli obesnega.

m. Okradena natakarka. V gostilni v Tattenbachovi ulici je neznanec ukradel natakarki Ani Zupanič plašč, ki ga je imela v posebni sobi.

m. »Materinski tečaj«. V seriji desetih predavanj prireja našemu žensstvu tudi letos Slov. žen. društvo v Mariboru. Tečaj prične 14. februarja.

m. »Žena v klimakteriju«. Je naslov predavanja, ki ga priredi Slov. žen. društvo v torek, 7. febr., ob 20. v dvorani Ljudske univerze. Predava g. dr. Toplak.

* Bohemsko noč priredi na pustno soboto, dne 18. II. t. l., Sokolsko društvo Maribor-matica.

* Rendez-vous vseh narodov bo na Bohemski noči v Sokolskem domu dne 18. febr. 1939.

* Gostilna Krempf, furež.

* Drveni planinski ples. SPD Maribor priredi nočjo ob 20. uri v »pohorskih« dvoranih Sokolskega doma (Union) svojo najlepšo tradicionalno veselico. Vstopnice v predprodaji.

* Prišli! Našo gostovanje, ki se služi vsako tretjo leto, bomo meli letos v Narodnem domu v Mariboru v soboto, 11. februarja. Vabila so razposlana; ker Prirek ga je ne doba, naj se zgasi pri Podravskega tiskarni. Gregorčičeva 6. Brez vabila se ne sme moglo notri.

* Ne odlašajte več! Nabavite pri VIRU SREČE »Putnika« Maribor srečke drž. razredne loterije. Zrebanje milijonskih dobikov že od 11. februarja do 9. marca. Preizkusite svojo srečo!

* Javna licitacija. Dne 6. februarja prične ob 9. uri javna licitacija najdenih predmetov v običajnih prostorih postaje Maribor.

* Orkester Glasbene Matice. Obveščamo vse člane, da se že napovedana vaja za sredo, 1. februarja, ne more vršiti radi planinskega plesa. Prihodnja vaja bo v ponedeljek, 6. februarja. Načelnik.

Nočna lekarniška služba: Dvorska lekarna pri Sv. Anehu, Glavni trg 20, tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Kino

* Grajski kino. Samo tri dni »Bahana-ljice«. Izbreren film, poln humorja in zabave. V glavnih vlogah Pavel Hartman, Trude Marlen.

* Esplanada kino. Danes prekrasna drama »V vrtnicu smeha« s Svetoslavom Petričem, Sybille Schmitz.

* Union kino. Do vključno četrta »Poslednji Mohikanec«. Prekrasni historični film o borbi med Indijancem in belcem.

* Zvočni kino Pohorje, 1. in 2. febr. edinstveni japonsko-nemški film »Hiči Samuraje«. 4. in 5. febr. »Potemkin«.

Mariborsko gledališče

Sreda: Zaprt. Četrtek, ob 15.: »Matura«. — Ob 20.: »Vse za šalo«.

Petek: Zaprt.

Sobota, ob 20.: »Automelody«. Red B.

Gostovanje ljubljanske drame v Mariboru. Dne 10. februarja vrne ljubljanska drama s Cankarjevim »Hlapcem« na mariborskem odru gostovanje mariborske drame s Cankarjevim »Kraljem na Betanovcu« na ljubljanskem odru dne 7. februarja. Ker je povod in namen teh prvih izmeničnih predstav proslava Cankarjevega spomina in je že zdaj gotovo, da bo mariborska drama v Ljubljani temu kulturnemu dogodku primerno sprejeta, je umestno, da se tudi Maribor že zdaj pripravi na čim lepši sprejem ljubljanskih gostov, ki prihajajo v Maribor kot predstavniki kulturnega središča vsega slovenskega naroda.

Gospodarstvo

K devizni politiki Narodne banke

UPRAVIČENA KRITIKA DEVIZNE POLITIKE Z NEMSKO MARKO, KI JE Z VELIKIMI IZGUBAMI ZADELALA NAŠE IZVOZNIKE.

Narodna banka je že tolikokrat bila predmet splošne kritike, da je že skoraj odveč pisati o njeni politiki. Vendar pa nas zadnji ukrepi glede klirinške marke silijo, da se zopet bavimo z devizno politiko našega največjega denarnega zavoda, ki ima zaradi svrhe, ki ji služi, izjemno staljšče in je podrejen finančnemu ministru.

Mnogo ukrepov, ki naš poslovni svet presenečajo in mu povzročajo škodo, ne izvirajo iz zlonamernosti, ampak so posledice nespretno roke, ki izvede sicer dobro zamisel. Tudi najboljša ideja doseže nasproten učinek, ako izvedba ni dobro premišljena in pravilno in ob pravem času izvedena. Tak slučaj je tudi sedaj glede padca tečaja klirinške marke.

Da bodo naši čitatelji bolje razumeli, za kaj gre, naj omenimo, da se je Jugoslavija v jeseni na trgovski konferenci z Nemčijo obvezala, da bo držala tečaj marke na višini med 14,30 in 14,60 din. V to svrhu je Narodna banka vedno kupovala ali prodajala klirinške čke na borzi, da se tečaj ni spremenil. Tečaj je bil za naše gospodarstvo ugoden in Jugoslavija je več mesecev izvažala ogromne množice blaga, v prvi vrsti agrarne proizvode. Posledica forsiranja izvoza pa je bila, da so klirinške terjatve Jugoslavije skokoma naraščale, zlasti ker se je začelo prodajati na daljši termin, in dosegle že 400 milijonov din, za kolikor so jugoslovanske terjatve prekoračile naše obveznosti za uvoz nemškega blaga.

Naši izvozniki so jeli zanemarjati druge države, zlasti one, ki z nami nimajo dogovorov o kliringu in se blago plačuje s prostimi devizami. V državi so se kopičile množice mark, primanjkovalo pa je drugih deviz, posebno angleških, za plačevanje uvoženega blaga. V prvi vrsti gre tu za bombaž, volno in prejo, ki jo v ogromnih množinah potrebuje naša tekstilna industrija. Tu je bila zlasti prizadeta tekstilna industrija v Mariboru, ki je navezana na uvoz surovin v prvi vrsti iz Anglije, ki pa z nami nima kliranga.

Narodna banka se je v sporazumu s finančnim ministrstvom odločila zavreti izvoz v Nemčijo in usmeriti prodajo agrarnih produktov predvsem v Anglijo, da bi dobili potrebne devize za plačilo bombaža, preje itd. Zato se je banka odločila, da opusti intervencijo na borzi, kar bi imelo za posledico nazadovanje tečaja klirinške marke. S tem bi se seveda tudi omejil izvoz v Nemčijo, ker trgovci ne bi imeli več onega zasluga kot doslej. Izvozniki bi bili potem prisiljeni, da bi se bolj pobirali za druga tržišča, predvsem angleška, da bi tako izravnali manjši dobiček s trgovino z Nemčijo.

Do tu bi bila stvar v redu, ker je pri diriganem gospodarstvu, ki se v vedno večji meri uvaja tudi pri nas, naravno, da mora vlada skrbeti za ravnotežje v zunanji trgovini in gledati na to, da se izvoz in uvoz razvijata po načrtu in v skladu s sklenjenimi trgovinskimi dogovori. Vse zlo, ki ga je za naše gospodarstvo prinesla opustitev intervencije na borzi, ne izvira morda iz omejitve izvoza v Nemčijo, ki se je pač morala odrediti, vsaj začasno, temveč iz dejstva, da je Narodna banka spremenila devizno politiko čez noč, ne da bi o tem poprej obvestila javnost. Pravilno bi bilo, da bi Narodna banka najavila, da od gotovega dne dalje ne bo več intervenirala in da je

treba zato misliti na padec marke. Trgovci bi s tem računali in ne bi imeli z že sklenjenimi kupčijami milijonskih izob, kakor jih imajo sedaj.

Tečaj marke je padel čez noč od 14,30 na 13,80 in izvozniki, ki so prodali blago v Nemčijo in ga morda še niti niso odpremlili, ali so že podpisali zaključek, bodo, ko se račun plača, izgubili najmanj 50 par pri vsaki marki. Če pomislimo, da so sle zadnje mesece ogromne množice blaga v Nemčijo in da velik del nemških uvoznikov še ni poravnal računov, je jasno, kakšen obseg ima škoda, ki jo je povzročila Narodna banka s tem, da je sicer dobro in potrebno zamisel izvedla tako nerodno. Zato je tudi umljivo, da so gospodarski krogi ostro nastopili proti Narodni banki in zahtevajo za poravnavo računov za blago, ki je bilo prodano do 12. jan. to je do prenehanja intervencije na borzi, prejšnji tečaj marke, namreč 14,30 dinarjev. Odločitev o tem koraku še ni padla.

Za izboljšanje lesnega izvoza

POTREBNI SO ČIM PREJŠNJI UKREPI, DA BI NAŠE LESNO GOSPODARSTVO POPOLNOMA NE PROPADLO.

Tre dni je bila v Zagrebu konferenca stalne lesne delegacije, ki se je bavila do potankosti z vprašanji našega lesnega gospodarstva, zlasti izvoza lesa v tujino. Ob tej priliki je bilo ugotovljeno, da naše lesno gospodarstvo stalno nazaduje, kar navdaja vsakogar z velikimi skrbmi za bodočnost. Posebno vidno je nazadovanje lesnega izvoza v tujino. Tu prihajajo zlasti v poštev zelo neugodne zapreke pri izkoriščanju lesnega kontingenta, ki ga imamo določenega z Nemčijo.

Lesni izvozniki občutijo kot posebno breme stalnost deviznih odredb in devizne politike sploh. Izvoz v kliringu mora biti vsaj v pogledu plačil dovoljno zagotovljen za daljšo dobo, kar šele omogoča izvozniku kreditiranje in pa stvarno

kalkulacijo. Sicer pa mora težiti gospodarsko-trgovinska politika za tem, da se izvoz usmeri tudi v neklirinške države. To seveda ni samo vprašanje spretno propagande na tujem tržišču, ampak je več ali manj vprašanje povoljne devizne politike. Izvoznikom je treba pri izvozu v neklirinške države zagotoviti popolno privrednost izvoznikovih deviz.

Posebno neprijetno je zadelo naše lesno gospodarstvo vesti, da bo Italija uvedla monopol na uvoz lesa. Monopolizacija lesnega uvoza v Italijo bi občno zadelo naš, že tako zelo okrnjeni lesni izvoz. Za enkrat je ta namera odložena, vendar pa je treba storiti vse, da bi bodoči ukrepi še bolj ne prizadeli našega lesnega izvoza.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo odložena

Za prejšnji teden napovedana pogajanja med zastopniki naše Narodne banke in nemške Reichsbanke so bila sedaj nedoma odložena. Kot razlog se navaja razne tehnične ovire. Kot je znano, so ta pogajanja posvečena najbolj perečemu vprašanju v gospodarskih odnosih med našo državo in Nemčijo, in sicer težkočam plačilnega prometa. Vsi naši izvozniki so se te pogajanja brez izjeme zelo veselili, naenjajoč se, da se bodo po zaključku pogajanj razmere v tem pogledu bistveno spremenile ter bo nastopilo v plačilnem prometu med Jugoslavijo in Nemčijo znatno izboljšanje, tako glede stabilnosti klirinške marke kot glede naglejega izplačevanja. Zato je razumljivo, da je vest, da so ta pogajanja odložena na začetek marca, izzvala v izvoznikih in gospodarskih krogih nepovoljen odmev, in to zlasti zategadelj, ker je prav sedaj tako akutno vprašanje tečaja klirinške

marke in nemških čekov. V interesu našega gospodarstva je, da se to vprašanje zadovoljivo uredi čimprej na način, ki bo omogočil jugoslovanskemu izvozniku v Nemčijo nemoteno poslovanje, tako da ne bo v vedni nesigurnosti za svoj kredit in svojo izvozno investicijo.

Navodilo o izplačevanju združnih deležev

V zvezi z zaščito denarnih zavodov in njih upnikov je izdal trgovinski minister naslednje tolačenje čl. 44, odstavka 4, uredbe o zaščiti denarnih zavodov: Jamstvo združnikov, ki traja pri za drugih pod odgovornostjo izplačil in sanaciji ves čas zaščite, je posledica podaljšane trajanja njihovega članstva in se zato v času, ko je združga pod zaščito, združni deleži ne morejo izplačevati niti prenesti na račun vlog ali drugih obveznosti združga.

Kanal od Gardskega jezera do Jadranskega morja

Tre dni so bila na svečan način otvorena začetna dela za gradnjo velikega plovnega kanala, ki bo vezal Gardsko jezero v severni Italiji z Jadranskim morjem. Kanal bo dolg 420 kilometrov ter plovev tudi za večje tovorne ladje in parnike ter bo najkrajša in najcenejša prometna zveza severne Italije z Jadranskim morjem. V zvezi z graditvijo kanala se bodo vršila tudi obširna melioracijska in zaščitna dela v dolini reke Adige, ki so povodnjivi preplavi nad 400.000 ha zemljišča. Poleg tega se bo v tej pokrajini izušilo okrog 250.000 ha zamočvirjenih predelov, ki so sedaj neplodni. Zgrajen bo tudi ogromen vodni bazen, iz katerega se bo napajalo 200.000 ha zemljišča. Skupni izdatki za vsa navedena javna dela bodo znašali nad 400 milijonov dinarjev. Kanal sam pa bodo gradili pet let.

Pogajanja o gospodarskem sodelovanju s Francijo

V Parizu se že skoraj tri tedne pogajata naša in francoska delegacija za nove gospodarske odnose med obema državama. Znano je, da je bilo doslej naše gospodarsko sodelovanje s Francijo zelo malenkostno ter je skozi vsa zadnja leta kazalo tendenco popuščanja, ki je bila očitna posebno v naši trgovinski bilanci. Zato je bilo nujno, da je prišlo do novih pogajanj, ki naj postavijo jugoslovansko-francoske gospodarske odnose na nove temelje, ki bodo omogočali, da se izvoz in uvoz primerno razširi ter olajša z nekaterimi okoliščinami, ki jih Francija nudi nekaterim drugim državam. Poročila o poteku pogajanj navajajo, da se pogajanja bližajo sedaj zaključku ter da so uredila več vprašanj v obojestransko zadovoljstvo. Če je to res, potem smemo upati, da se bodo naši gospodarsko-trgovinski odnosi s Francijo spet poživeli.

Svetovna proizvodnja svinec se je lani znižala od 1.711.000 na 1.657.000 ton. Največ svinec so proizvedle USA, Belgija, Avstralija, Nemčija in Kanada. Zelo je napredovala tudi proizvodnja v naši državi, ki je znašala 8.619 ton in je v primeri s proizvodnjo 1937. narasla skoraj za 50%.

Italijanska zunanja trgovina je bila v preteklem letu ugodnejša kot 1937. Uvoz se je zmanjšal od 13.592 na 10.918; dočim je izvoz porasel na 7.950, tako da se je primanjkljaj bilance znatno zmanjšal. hrust, kar vpliva z časom če se vse podg Italijansko-angleška trgovinska pogajanja. Pričakuje se pogajanja med gospodarstveniki Italije in Anglije. Na teh pogajanjih bodo uredili novi angleško-italijanski klirang. Klirinški presežek v korist Anglije znaša milijon dinarjev, zato Anglija želi, da se ta klirinški saldo čimprej likvidira. Mogoče je to samo z omejitvijo italijanskega izvoza iz Anglije ali pa povečanjem italijanskega uvoza v Anglijo.

Kultura

Mariborska leposlovna revija

Lani je začel mariborski Umetniški klub izdajati »Obzorja«, revijo za leposlovje, umetnost in publicistiko. Revija v prvem letu izhajanja ni pokazala svojega lasnega odnosa do celokupnega slovenskega ustvarjanja, kar se kaže najmočnejše v razpravah, esejih, poročilih in ocenah — izjema je vsekakor kulturni obzorik.

Ne bom ocenjeval posameznih del, ki so med letom izšla, spregovoril bi rad o upravičenosti revije kot take, kaj bi nam naj dala in pomenila. Kako bodi njeno mesto v slovenskem kulturnem dogajanju in kaj naj pomeni Mariboru in njegovim okolici, taki kot je.

Naše najvidnejši ali centralne revije izhajajo vse v Ljubljani, kjer je slovenski kulturni center in kjer je najmočnejše kulturno življenje. Nikakor si ne bi upal zapisati, da je teh revij preveč, ali v današnjem razmerah si niti ne želimo še kakih nove. Poleg že obstoječih starejših revij so nasprotujoče si in razgibane razmere v zadnjih letih splošno še nekaj revij (»Sodobnost« in »Dejanje«), ki so kot take nosilce novih idej kroga, ki je krenil svojo pot. V kolikor je tak krog kulturno razgiban in močan, in toliko ga

upravičuje izdajanje svoje in nove revije. Prečestokrat prinašajo prav take, na novo ustanovljene in razgibane revije, nove sile v kulturno življenje kakega naroda. Te nove sile pa morajo izpričevati pri novi reviji sodelniki in uredniki.

Vsaka novo spočeta revija mora imeti svoj jasen odnos do starejših revij in do kulturnega ustvarjanja. Maribor ima svoj pomen kot drugo kulturno središče Slovenije in ima še svoj poseben pomen kot obojemo mesto. Kot tak mora imeti — prav kar zadnjega take — svoj kulturni odnos jasno formuliran, tudi do kulturnega življenja v centru. Seveda nečem reči, da mora biti mariborsko kulturno življenje zaradi tega že a priori drugorazredno, nikakor ne, govor je predvsem o kulturnih nalogah, ki jih ima samo Maribor kot kulturni center bivše Spojne Štajerske in obojemo mesto; gre torej za problematiko, ki je enako važna tudi v kulturnem pogledu, kakor ona v Ljubljani. — In prav zaradi formulacije ne bi smelo biti v Mariboru nikoli govora o kakem drugorazrednem kulturnem ustvarjanju, ampak o enakovrednem onemu v centru. Enakovredno pa bo Maribor lahko samo takrat, ko se bo za-

vedel svojih posebnih nalog.

Preden zapišemo kake zaključke, je treba omeniti štajersko prozo, ki se je prav z mladimi dokumentirala zadnja leta v slovenskem kulturnem življenju, to je tista proza, ki daje novih življenjskih sokov tudi centralnim revijam. Prav ta proza je prinesla s svojo socialno razgibanostjo in aktualnostjo v naše kulturno življenje cel niz problemov, predvsem iz našega podeželja, ki kljuje po študijah, esejih in zahtevajo rešitve, ki jih zmorejo doprinesiti samo ljudje, ki do dobra poznajo naše pokrajino. Še je treba posebno poudariti, da prav mlajše moči, ki so se zbrale zadnje leto okoli mariborske revije, to najbolj opravičuje; saj so bili s temi ljudmi dani v Mariboru še zadnji pogoji za tako revijo.

V navedenih dejstvih pa so obenem že zajeti odgovori, ki jasno upravičujejo novo mariborsko revijo in formulirajo njen odnos do celokupnega slovenskega kulturnega ustvarjanja. Nova mariborska revija zato ne bi smela biti nikoli kopija centralnih slovenskih revij, ampak bi morala biti svojska glede na pokrajino, v kateri izhaja, in na posebne kulturne razmere, v katerih izhaja; morala bi imeti med drugim svoj jasen odnos do bližnjih sosedov itd. Ves razmah novi mariborski reviji pa zmore dati samo mlajši krog sodelni-

kov, ki se je zbral v prvem letu okoli nje; to je krog sodelnikov, ki najmočnejše čuti potrebo po taki reviji, kakršna bi naj bila »Obzorja«. Edina mladina zamore dati reviji svoj pečat in jo življenjsko upravičiti, to pa brez slehernega očetovstva. Vprašanje mariborske revije je torej v trenutnih razmerah v prvi vrsti vprašanje kulturne razgibanosti mladega sodelniškega kroga, ker z njim bo mariborska revija živele in se razmahnila. Kajti revija bo lahko samo takrat močna, če bo odločil pri njej sodelniški krog, ki čuti živo potrebo po mariborski reviji; prvo leto je bil nekako odmrinjen. Vse leto se je čutil razkol med udejstvovanjem na eni strani in sodelniškim krogom na drugi.

Ivan Potrč.

Slavje v ljubljanski drami. Jutri, 2. t. m., bo slavila Ljubljana dvajsetletnico vselivne drame v poslopje dramskega gledališča, obenem se bo pa spomnila tudi dvajsetletnice smrti Ivana Cankarja. Ob 11. uri dopoldne bo v veži Drame odkritje Cankarjevega poprsja, ki ga je izdelal akad. kipar Nikolaj Pirnat, takoj po odkritju spomenika bo Cankarjeva akademija, zvečer ob 20. uri po vprizoritju Cankarjevih »Hlapcev«, s katerimi pride ljubljanska drama 10. t. m. zostovat tudi v Maribor.

Sport

Pester zimsko-sportni spored koncem tedna

OTVORITEV SMUŠKE PROGE INŽ. LENARČIČA — MEDMESTNA TEKMA SREDNJEŠOLCEV MARIBOR-ZAGREB — BANOVINSKO PRVENSTVO ODPOVEDANO — OSTALI SPORED

Okolica Ribnice, ki ji je namenjena važna vloga v razvoju zimskega sporta ob naši severni meji, bo v nedeljo prizorišče zanimivih in pomembnih zimsko-sportnih prireditev. Radi drž. prvenst. je ISSK Maribor sklenil, preložiti za nedeljo razpisano banovinsko prvenstvo v štafetnem teku 4 krat 10 km na dan 19. februarja, sicer pa ostanjejo v veljavi vse ostale določbe razpisa.

Tako bomo imeli v okolici Ribnice samo dve tekmovalci; agilni zimsko-sportni odsek mariborske podružnice SPD bo slavil otvoritev nove smuške proge Jezerski vrh—Josipdol, za katere zgradnjo grede glavne zasluge industriji inž. Lenarčiču, znanemu poborniku in podporniku planinstva in sporta, ki je dovolil progo izsekati na svojem zemljišču ter je sam sodeloval pri trasiranju proge. Pa tudi ribniška občina je pokazala razumevanje za zimski sport s tem, da je za zmagovalno moštvo podarila prav lep pokal. Druga prireditev na Pohorju je srednješolski dvoboj Maribor—Zagreb, ki nam obeta napeto konkurenco v alpski kombinaciji, saj je znano, da je večji del naših najboljših zimskih sportnikov baš v vrstah srednješolske mladine. Iz Zagreba je že prispela ekipa 18 smučarjev, ki bodo še pred tekmovalcem na Pohorju trenirali, nakar jih bo 10 sodelovalo v dvoboju.

OTVORITEV NOVE LENARČIČEVE SMUŠKE PROGE NA POHORJU

Zimsko-sportni odsek SPD Maribor bo priredil 5. II. otvoritveno medklobsko tekmo v smuku na novi inž. Lenarčičevi smuški progi Jezerski vrh—Josipdol pri Ribnici na Pohorju. Dolžina proge je 3 km, viš. razlika 500 m. Tekmuje se za prvenstvo posameznikov in moštev, od 4 tekmovalcev se ocenijo 3 najboljši za plasma moštva. Start ob 10.

Naša hokejska reprezentanca odpotovala

Prvič v zgodovini hokejskega sporta v Jugoslaviji potuje naša reprezentanca na svetovno prvenstvo, ki bo letos v Švici. Hokejski sport se je začel razvijati pri nas l. 1924, ko je ustanovila Ilirija v Ljubljani hokejski odsek. Jasno nam mora biti, da se naši hokejisti ne morejo vrniti prvič z mednarodne arene z bogve kakšnimi uspehi, izrazenimi v številkah, že posebej radi tega ne. Ker niti državni prvak Ilirija, ki je daleko najmočnejši klub v državi, ni mogla postaviti svojega kompletnega moštva na raz-

polo. Razen tega pa letošnja zima niti malo ni bila prikladna za temeljit trening, tako da bodo resno trenirali šele na tekmovalju samem v Švici.

SREDNJEŠOLSKI DVOBOJ MARIBOR—ZAGREB V ALPSKI KOMBINACIJI

4. in 5. II. bo pri Senjorjevem domu prva medmestna smučarska tekma srednješolcev Maribor—Zagreb. Tekmovalo bo po 10 tekmovalcev v alpski kombinaciji. Slalom bo 4. II. ob pol 10. na 600 m progi z viš. razliko 200 m pri Senjorjevem domu, smuk pa skupno z medklobskim tekmovalcem 5. II. dopoldne. Zmagovalno moštvo bo dobilo častno diplomu.

V območju MZSP bo istega dne še eno tekmovalje, to je juniorsko podvezno prvenstvo pri Celjski koči v izvedbi SPD Celje v slalomu na progi z višinsko razliko 150 m. Tekmovanja se lahko udeležijo verificirani juniorji in naraščalniki. Prijave s prijavnino din 5.—je treba poslati do 4. II. ob pol 10. dop., pozneje je do pol ure pred startom dvojna prijavnina. Start ob 10.

Končno ne smemo prezreti nedeljske tekme za državno prvenstvo v klasični kombinaciji, ki je bila radi neugodnega vremena 28. in 29. I. preložena na soboto in nedeljo. Prireditelj SK Maraton, Zagreb, je obljubil, da bo prispeval vsakemu tekmovalcu iz teritorija MZSP, ki se bo tekmovalca udeležil, v delno kritje stroškov din 50.—Razen novega termina so v veljavi vsa poprejšnja določila razpisa za to tekmovalje.

Mariborski smučarji na Sijemenu

Na Sijemenu pri Zagrebu bo v soboto in nedeljo tekmovalje v klasični kombi-

naciji za državno prvenstvo. Ker se bodo zbrali v borbi za naslov prvaka najboljši tekmovalci iz vse države, je sklenil ISSK Maribor poslati v Zagreb več smučarjev, ki pa bodo startali le radi treninga v teku na 18 km. Pod vodstvom Purkelca Viktorja bodo potovali v Zagreb podzvezi prvak Faneli Karl, Simčič Albin, Subić Janko, Jevšnikar Josip, Legvard Viado, baje se bosta udeležila prvenstva tudi Herić in Muravs, člana SK Zeleničarja, ter Maratonca Sodoc in Seidler.

Na juniorskem banovinskem prvenstvu v slalomu pri Celjski koči bosta startala za ISSK Maribor Marguč Ernest in Osterman Milan.

Razen omenjenih tekmovalcev go tovolto sodelovalo na raznih prireditvah širom države v nedeljo še več Mariborčanov, tako da smemo tudi od te strani pričakovati častnih rezultatov.

Šah

Mednarodni šahovski turnir v Moskvi

Flohr prevzel vodstvo.

Zadnja dva dneva sta bila zopet namenjena samo nadaljevanju prekinjenih partij. Pričakovati je bilo, da bo zasedel eno prvih mest Flohr, ki ima sedaj največ izgledov na končno zmago v turniru. V nadaljevanju je Flohr porazil Bondarevskega in Romanovskega, Beljavinec je premagal Romanovskega, Reshevsky Smislova, Rabinovič Bondarevskega in Leveniš Konstantinovskega. Partije Alatorceva-Lilienthal in Keres Reshevsky so končale remis.

Stanje pred zadnjim kolom: Flohr 10 (2), Lilienthal in Rabinovič 9½, Ragozin 8½ (2), Makaganov in Beljavinec 8½ (1), Smislov 8, Reshevsky 7½ (5), Leveniš 7½ (2), Keres in Kan 7½ (1), Alatorcev 7 (2), Goglidze in Konstantinovski 6 (2), Toluš 5½ (1), Romanovski 5 in Bondarevski 2½ (3).

Partije iz Leningrada in Moskve

Francoska otvoritev

(10. kolo v Moskvi)

Bel: Smislov Crni: Toluš
1. e4, e6 2. d4, d5 3. Sc3, Lb4 4. e5, Se7 5. a3, La5 6. Ld3 (zelo dobro bi bilo takoj b4, ker s tem bel prepreči črnu za daljša časa možnost poteze c5). Sd7 7. Dg4 (preveč sablonsko igrano. Se vedno je bilo boljše 7. b4, Lb6 itd.), c5 8. b4, cxd4 (slabše je 8. ... cxb4 zaradi 9. Sb5 ali 9. axb4, Lxb4 10. Se2 in belenu ostane iniciativa) 9. f4 (treba je preprečiti Sxe5), dxc3 10. bxa5, Sdc5 11. Lb5+, Ld7 12. Dxc7, Tg8 13. Lxd7+, Dxd7 14. Dxb7, Txx2 15. Dh3, Tg8 16. Dxc3, Te8 17. Se2, Sf5 18. a4, d4 (bele pozicije sedaj ni več mogoče držati) 19. Df3, Dc2 20. cxd3, Sxd3+ 21. Kf1, Sh4 22. Dh3, Sxc1 23. Dxb4, Dd3 24. Dh5, Te2 in beli preda.

s. SK Zeleničar objavlja, da je radi drž. prvenstva v klasični kombinaciji na Sijemenu odpovedana smuška tekma Sv. Boleňk—Radvanje dne 2. II. Članstvo se ponovno opozarja na klubov občni zbor, ki bo v soboto, 4. II., ob 19. v tribunski dvorani na stadionu.

s. Vztrajnostni tek v Mojštrani na 50 km je radi državnega prvenstva v klasični kombinaciji na Sijemenu pri Zagrebu preložen za negotov čas.

s. V finalu mednarodnega teniškega turnirja v Parizu je v konkurenici gospodov v dvojce zmagal par Henkel-Menzel nad Fracozoma Borotra-Brugnon 9:7, 6:8, 6:3, 6:2.

s. Mednarodno damsko teniško prvenstvo Francije si je priborila gđc. Panettier, ki je v finalu porazila Američanko gđc. Wheeler 4:6, 6:2, 6:1.

s. Praška Slavija ali Sparta bo gostovala za Veliko noč na Poljskem.

Bogoljubov — Elisases

Budimpeštanski gambit

(11. partija matcha v Monakovem)
Bel: Elisases Crni: Bogoljubov
1. d4, Sd6 2. c4, e5 (oster in riskanten poskus, ki pa ima svojo psihološko utemeljitev: Elisases je ob tej partiji že vodil z razliko 3 točk, zato je povsem razumljivo, da je prišel B. igrati tvegano in ostro, postavljajoč vse na kocko. Kot so pokazale naslednje partije, se mu je kaj dobro obnesla ta izprememba taktike) 3. dxe5, Sg4 4. Lf4, Sc6 5. Sd3, f6 (kakor svojčas pustolovski-drzni igralce Janovsky; običajneje je Lb4+) 6. exf6, Dxf6 7. Dd2, Lb4+ 8. Sc3, Lxc3 9. bxc3, d6 10. e3, b6 11. Le2, Lb7 12. 0-0, Sc7 13. Sd4, Se5 14. Lg3 (preveč pohlevna poteza; boljše je f3 ali Sb5). 0-0 15. f4 (beli nepotrebno slabi svoje kraljevo krilo), Sd7 16. Lf3, Sc7 17. Dc2, h5 (črni postaja drzen in odprto napada) 18. Lxb7+, Kxb7 19. f5, h4 20. Lf4, g5! 21. fxe6 e. p., Dxc6 22. e4, Sc6 23. Sxc6, Kxc6 24. Tae1, Tde8 25. Dd2, Sxe2 26. Dd5+, Kd7 27. Le3 (po tej mlači potezi je bel izgubljen! Ld2! je nudil šanse za remis), Te6!! (ta udarec je bel očividno prezrl) 28. Dh5+, Ke8 29. Dc6, Kxb8 30. Dd7, Thg3 31. Te2, Sxc3 32. Te2, Txc3 33. Tt8+, T3e4 34. Dxe3+, Dxe3 in beli preda.

s. V beogradskega šahovskega kluba »Vidmar«, v katerem so v pretečni večini članjeni Slovenci, je bil te dni končan prvenstveni turnir ter je naslov prvaka kluba za 1939 dosegel dr. Ivo Likar s 7 in pol točkami. Ostali igralci so se piasirali sledeče: Konč Karel in Madžarček po 7 točk, dr. Rigo 6 in pol, Otmar Avsee 6, Mance in dr. Šribar 5 in pol, dr. Butina in inž. Mastnak 5, inž. Petrič in Ljubša 4 in pol in Todor Panil 2 točki. Prvak kluba leta 1937, je bil gospod Karel Konč, bivši prvak Slovenije v brzopoteznem šahu, a za leto 1938, gospod Ivan Lešnik, nacionalni mojster in novi šampion Zagreba.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRI

DETEKTIVSKI ROMAN

Ne, kak drug razlog, ne strah pred radevedno in vsiljivo javnostjo je povzročil njihovo čudno vedenje! — Začne z Norringtonom. Ta gospod nadzira zdaj najbrže skušnjo za Quentinovo igrar pri tem stori vse, da bi si zaslužil svoj priimek »Oven«.

Reynolds je skočil v avtotaksi in naročil šoferju, naj pelje v gledališču Parthenon.

»Govoriti hočem z gospodom Norringtonom,« je rekel potem nadzorniku pri odskih vratih.

»Taki, kakor ste vi, je zelo mnogo,« se je posmehnil. »Gospod Norrington je zelo zaposlen gospod.«

»Jaz sem tudi zelo zaposlen gospod,« je odgovoril Reynolds. »Dajte gospodu Norringtonu takoj mojo vizitko in povejte mu to.«

Predzani izraz je uslužbencu izgnil z obličja, ko je bral ime in naslov na vizitki inspektorja Scotland Yarda.

»Saprat Scotland Yard! — Storim, kar želite, gospod, toda če izgubim službo, boste vi krivi, vi ne veste, kakšen je Oven — hotel je reči gospod Norrington, kadar ga kdo moti.«

Čez nekaj minut se je pojavila velika postava Norringtonova; imel je klobuk potisnjen na tilnik, debelo cigaro v ustih in temen oblak na vsem obrazu.

»Dobro — kaj želite?« je vprašal. »Povejte hitro — dam vam dve minuti časa.«

»Morda bom potreboval več, gospod Norrington.« Inspektorjev glas je bil miren in odločen. »Ali vam bo najin razgovor ljubiši tu ali na manj javnem kraju?«

Norrington ga je nekaj časa besno gledal. Potem se je obrnil k stražarju odskih vrat.

»Idite odotdi! Počakajte na hodniku!« Z brco je odprl vrata majčkene pisarne in vstopil. Reynolds je šel za njim.

»Preiskuj umor Karla Ardeena,« je rekel inspektor mirno, a odločno. »Ali hočete odgovoriti na moja vprašanja ali ne, gospod Norrington?«

Norrington je otrsel pepel s cigare, prestopil in premišljal. Ta vrag, detektiv je imel za seboj zakon in se je tega zavedal.

»Dobro! Zmagujete! — Začnite!« je zakodrnjal.

»Ali ste imeli v zadnjem času kakšno

21 trgovske posle s Karlom Ardeenom?« je vprašal inspektor.

Norringtonove oči so se napol zaprle pod gostimi obrvmi.

»Svoječa časa sem jih imel mnogo. Nobenih pa v zadnjem letu,« je odgovoril.

»Ali ne veste nobenih drugih poslov, kjer bi bil Ardeen udeležen zadnji mesec?«

»Ne vem. Imam svojih lastnih dovolj, za katere se moram brigati.«

»Ali mi morete povedati koga, s katerim bi bil Ardeen imel posel?« je mirno nadaljeval inspektor.

»Tale je pa res dobra, inspektor! Če na debelo ocenimo, je imel Ardeen v tem ali onem času trgovske posle z vsemi finančniki Evrope in Amerike. Gledališče je bila njegova najljubša igra, ni pa bil ozkočen, če je bilo mogoče kje zaslužiti denar.«

»Imenitno! Potem bodo londonski finančniki vedeli kaj o njem!« Reynolds je nalašč govoril, kakor da ni prav nič razočaran.

Norringtonov obraz se je izpremenil pri zadovoljivem odgovoru, ki ga je dobil. Inspektor ni bil prav nič zmeden.

»Se ena stvar je tu, gospod Norrington,« je rekel. »Sinoči ste privedli več gostov v stanovanje gospoda Ingrama. Ob katerem času so prišli ti vaši gostje v Orientalno restavracijo? Ali so bili ves čas z vami?«

Norrington je bil videti presenečen.

»Nimam niti polara, inspektor. Dejstvo je, da je bil večer moj rojstni dan in sem bil po večerli daleč za abstinentno linijo,« je priznaval. »Igralci in igralke pridejo pogledat in gredo spet vsak po svojem. Razumete?«

Reynolds je prihrdil. Razumel je se preveč dobro. Vse to se je docela ujemalo s pripovedovanjem natakarija, ki jim je stregel.

»Ker so vaši gostje — mislim tiste, katere sem včeraj videl — poznali Ardeena, bi rad dognal, ali so ga morda videli kratko pred umorom,« je opomnil brez vidnega zanimanja.

Norrington je potisnil klobuk še bolj nazaj in si mel čelo.

»Quentin — to vem — je bil v Orientalnem neprestano približno od devetih do našega odhoda,« je odgovoril. »Drugi so prišli ponajveč pozneje. Ne morem vedeti zanesljivo, ker sem potem videl vsakega že kar po dvojce. Ampak glejte, inspektor, blazni ste, če mislite, da je kateri izmed njih umoril Ardeena.«

»Jaz sploh nobenega ne sumim. Skušam samo urediti dejstva, gospod Norrington, in tu moram začeti s tem, kar je znano, je-li? Drugače to ne gre. — Vi ste bili seveda ves čas v Orientalnem s svojimi gosti, kaj ne?«

»Seveda,« je prihrdil Norrington. »Gostitelj ne sme zaustiliti svoje družbe.«

Čenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem odprl

Novo manufakturno trgovino

v Mariboru na Aleksandrovi cesti 16

Prporočam se p. n. damam in gospodom, da mojo trgovino s svojim obiskom počastijo, sam pa se bom potrudil s prvovrstnim blagom in najboljšo postrežbo zadovoljiti svoje cenjene odjemalce.

Maribor, 1. februarja 1939.

Jože Rožaj

Sokolstvo

Občni zbor Sokola Pragersko

V nedeljo, 29. jan., je imelo Sokolsko društvo Pragersko svoj občni zbor, na katerem so bili izvoljeni: za starosta br. Božič, podstarosta br. Barbič, tajnica sestra Božič, blagajnik br. Senekovič, načelnik br. Prenar, načelnica sestra Deučerjva, podnačelnik br. Vindiš, podnačelnica sestra Bizjak. Upamo, da se bo novi odbor z vso vnemo posvetil sokolskemu delu. Župo je zastopal br. Mastnak, ki je navzočim izrekel nekaj vzpodbudnih besed. S himno »Hej Slovanec« je občni zbor zaključil.

Sodišča

Razsodba v Celju

Celje, 1. febr.

Ivan K. je bil obsojen na 7 mesecev zapora in 100 din, ker je ukradel trgovcu Vrečiču Karlu oblek in drugega blaga v vrednosti od 26—57.000 din. Karl Ribič na 2 meseca in 300 din, ker je blago kupoval, dasi je mogel vedeti, da je ukraden. Metod Vrhovšek na 400 din, ker je blago kupoval in ker je igral karte »na slepo srečo«; Franc Sovinec na 1200 din, ker je kupoval ukradeni blago; Antonija Kodrnj na 200 din, ker je dovolila v svoji gostilni igrati prepovedano igro na karte; Alojz Sodin na 250 din, Konrad Fijavž na 400 din, Ivan Baluk na 300 din, Miha Lipotnik na 140 din, Vincenc Špiler na 100 din in Kristina Sodin na 500 din, ker je kupovala blago. Amalija Sovinec in Franc Sodin sta bila oproščena. Trгоvec Karl Vrečič pa je bil napoten na

Pretep zaradi rožnega venca

Mislite si, da ste takole na večer, ko lega prvi mrak na hiše, v Sp. Radvanju. Večer je lep, topel in kmetje zapirajo hlevce. Malo še, pa bodo gorele samo še luči, po cesti skozi va spa bo svetil samo še kak kolestar. Skratka: idila, malo predmestna sicer, ampak še močno podeželjska.

Tak večer je bil lani v oktobru, ko se je Mišel Cafuta pravkar spravil spat. Tudi on je zaklenil vrata in mislil leči, ko je začel nekdo kričati pred njegovo hišo. Pogledal je in videl ter siškal, kako sta pred njegovo hišo vpila 25-letni Friderik Tirkuvčan in njegova mati Julijana zaradi rožnega venca, ki bi jima naj bil ukraden. Cafuta je zavpil na cesto, da on nima rožnega venca. Ko sta pa omadva še kar naprej vpila ter je videl,

da ima Tirkuvčan v rokah kol, je še sam pograbil vile in odhitel z njimi pred hišo. Ali sam se ni dobro zavedel, ko ga je še držal starejši Friderikov brat od zadaj za roke in zaklical Frideriku, naj ga mahne. Ta je dvignil kol in nekajkrat udaril z njim Cafuto po glavi. Pretresel mu je možgane.

Pred sodiščem so se izgovarjali, Franc, da je prišel Cafuto samo za vile, Friderik pa, da je bil v silobranu. Vendar ni Cafuta nobenega poškodoval. Oba, Friderik in Franc Tirkuvčan sta bila obsojena vsak na 2 meseca strogega zapora.

Tri leta za uboj

Skozi dan so protakali vino in se pozneje na večer še malo zadržali v kleti. Drugi dan je bila nedelja, brez skrbí so lahko pili. Na zimo, tako decembra, ni nobenega pravega dela na kmetih. V kleti pa so bili mladi, komaj 19-letni Anton, njegov oče Jakob in še Jakob Plohl in Janez Janžekovič. Do devete ure so ga imeli že vsi malo v glavi. Takrat je prišel tja Franc Tobias z nekim Antonom Zveglom. Bil je pijan, zanašalo ga je, ter se je začel prepirati z mladim gospodarjevim sinom. Nazadnje je celo šlekel sukno in jo vrgel pred Antona na tla kakor kak vitez svojo rokavico. Do pretepa pa takrat ni prišlo, kajti Zveglja je bil toliko pameten, da je odvelkel Tobiasa proti domu.

Za dober čas pa se je Tobias znova pojavil pred kletjo. Znenada sta bila kmetov sin in Tobias skupaj, in potlej so pričeli videti, kako se je Anton pognal za Tobiasom, ki je začel bežati pred njim. Ko sta pritekla fanta po cesti in mimo pašnika do vinograde je Anton izruval v Pongračevem vinogradu kol in udaril z njim Tobiasovega po glavi. Tobias se je zavrtel in padel na tla. Obtoženi devetnaestletnik pa je pobral klobuk, vrgel kol od sebe in odšel svojo pot proti domu. Tam je povedal očetu, kaj je napravil s Tobiasom in se omenil, da je Tobias najbrže mrtel.

Tobiasa so pozneje našli pod vinogradom obrnjenega z glavo proti zemlji. Zdravnik dr. Vrečko iz Ptuja je ugotovil, da je imel raztrgan glavni krvodov, da mu je počila lobanja in so mu otprnili možgani. Fant je kmalu po poškodbi umrl.

Obtoženec je priznal krvavo dejanje, izgovarjal pa se je, da bi ga Tobias udaril z roko po obrazu, kar ga je neki tako razjezilo, da je storil opisano krvavo dejanje. Priče pa so izpovedale malo drugače. Jezljava mladenčica je obsojil mašč. Kazenski senat na tri leta težke ječe.

Zanimivosti

Orobiž, ki zanima ves svet

451 KLOBUKOV NAPOLEONA BONA PARTE. CHAMBERLAINOVI DEŽNIKI V MUZEJIH. PRVA RJAVA SRAJCA KANCELARJA HITLERJA. STALINOVA ČEPICA. LAVALO VA BELA KRAVATA.

Na svetu so malenkosti, ki zanimajo ves svet, predvsem pa zbiralce drobnih zanimivosti in razne muzeje. Tako si je n. pr. dal neki ameriški novinar delo s tem, da je preštel vse klobuke Napoleona Bonaparte, ki jih hranijo kot dragovene spominek najrazličnejši muzeji na svetu. Število teh klobukov res preseneča. Danes je namreč v vseh muzejih 451 Napoleonovih klobukov. Napoleon pa nikoli ni imel toliko klobukov in vsaj 400 od teh, ki se šopirijo po muzejih kot Napoleonovi, jih Napoleon nikoli ni videl. To

pa zbiratelje prav nič ne moti. Kupijo vsak klobuk, samo če jim kak starinar »zaupno« pove, da je to Napoleonov klobuk iz privatne zbirke nekega plemiča, ki... in tako dalje. Podobno razmnožitev bo gotovo dočkal tudi Chamberlainov popularni dežnik.

Ko smo že pri tem dežniku, — ali veste, koliko tehta? Gotovo ne. Vendar je to, točno znano, kajti Angleže zanimajo tudi take najneznatnejše podrobnosti. Torej Chamberlainov dežnik tehta 750 gramov. Izdelala ga je tovarna »Thomas

Brig in sinovi«. Chamberlain ga je kupil za 57 šilingov in 6 penc. Američani so mu hoteli dati za ta dežnik stokrat večjo vsoto, toda Chamberlain je odklonil. Svoj dežnik tako ceni, da ga ni posodil niti italijanskim prirediteljem razstave dežnikov, ki so mu obljubili, da bodo njegov dežnik zavarovali za visoko vsoto in da bo na razstavi pri dežniku stalna straža.

Podobna spominska stvar kakor Chamberlainov dežnik je za nemškega kancelarja Hitlerja njegova prva rjava srajca. Hitler jo ima že od leta 1923, iz časa prvega poizkusa s pučem, in oblaci jo samo enkrat na leto ob posebno slavnostnih prilikah. Ovrtnik te srajce ima štev. 40. Hitler jo je kupil v majhni trgovini z delavskim perilom v stranski ulici. Srajco drugače celo leto najskrbneje hranijo.

Znamenita so tudi različna pokrivala.

Najlepše noge sveta

ANONIMNA FILMSKA ZVEZDA, KI SVOJE NOGE POSOJA NAJVEČJIM FILMSKIM IGRALKAM NAŠEGA ČAS A, NE DA BI ZANJO VEDEL SVET.

V nekem londonskem hotelu se je nedavno zapisala v knjigo tujcev miss Verdyn Stapleton, ime, ki dobro informiranim uslužbencem mednarodnega hotela ni ničesar povedalo. Brezhibno oblečena mlada dama nenavadno lepih nog, toda nič manj lepe postave in obraza, je prišla iz Amerike. Kretala se je z mondeno gotovostjo, opazna pa je postala največ zaradi pogostega menjavanja nogavic, ki so bile vsakokrat nekoliko ekscentričnega vzorca in barve. In vendar je ta skoraj 22-letna žena, katere fotografija še ni prepoznala svetovnega časopisja, filmska zvezda prvega reda — ki ji nihče ne pozna niti tu v Evropi niti v Ameriki. Kaj njen obraz in njena postava sta popolnoma postranskega pomena: filmska zvezda so samo njene popolne noge, ki jih posoja vsem velikim filmskim zvezdam, ki jih redno gledamo na platnih. Seveda ne dobesedno, temveč samo v filmu. Verdyn Stapletonova izposoja svoje dovršene noge in njihovo plesno umetnost vsem Marlenam Dietrichovim, Joan Crawfordovim, Alicam Bradyjevim in drugim čarobnim zvezdam, kadar koli morajo plesati ali kazati svoje čudovito lepe noge, ki nad njihovo krastoto in opojnostjo vzdihujejo milijoni mož po vsem svetu. Tudi to je zgolj trik in »goljufiga«, ki jih je v vsakem filmu toliko, in to ameriško dekle, ki se je za dobo svojih počitnic spremenilo v popolno angleško lady, zaslužila z lepoto svojih nog in njihovo plesno veščino lep kupček dolarjev tedensko. Svoje noge, ki so seveda zavarovane za 3 in pol milijona dolarjev, posoja največjim zvezdam hollywoodskega neba, da bi v najrazličnejši hitlimih razkazovale »svoje« sex appeal. Posoja jih ritem foxtrotov, strastnih rumb, lirčnih valčkov ali omamnih bluesov. Občinstvo je nadvse zadovoljno in ljudje se hvalijo, kako znajo njihove priljubljene dive dovršeno plesati in kako čudovito lepe imajo noge — Verdyn Stapletonova pa, čeprav je za to anonimno izposojanje nog izvrstno plačana, vzdihuje v hrepenjenju, da bi mogla kdaj tudi sama zaplesati, cela, v vsej svoji mladostni lepoti in čaru vse svoje osebnosti. Noče biti več neznanca, anonimna in vendar nepogrešljiva filmska zvezda, ki je nihče ne pozna, ki pa svoje krasne noge in njihovo plesno virtuosnost posoja drugim, srečnejšim tovarišicam, ki se na ta način kitijo — ne s tujim perjem, temveč

s tujim telesom, vsaj od pasu navzdol... In zato je prav za prav tudi prišla v London, da bi se mogla pojaviti v filmu cela, z vso lepoto dvajsetletne ameriške blondinke, da bi ji tu dovolili posneti film, ki bo mogoče odločil o tem, ali ne bi nekega dne Verdyn Stapleton zasenčila marsikatero zvezdo, ki jo je morala doslej samo anonimno zastopati z lepoto svojih nog in njihovo plesno spretnostjo. Toda to je velik pogum, hoteli ne umisljeni strgati masko — ne z obraza, temveč z nog hollywoodskih zvezd!

KAJ REKLAMIRAJO FRANCOSKI OTROCI.

Dojenčki: Hočemo imeti vsak svojo posteljo. Nočemo, da bi nas vsakdo poljubljali. Hočemo spati pri odprtem oknu.

Dvoletni: Nočemo, da bi z nami govorili s popačenim otroškim jezikom. Hočemo imeti veliko skrinjo za svoje igrače in udobno obleko. Nočemo, da bi nam mama otirala obraz z oslinjenim robcem. Hočemo vedeti svoje ime in naslov.

Iz otroškega vrta: Deklice hočemo hlače z velikimi žepi, kakršne imajo dečki. Naj nas ljudje poslušajo resno in naj se nam ne smejejo. Hočemo udobno obutev, stol in mizico primerno naši veličnosti.

Iz ljudske šole: Nočemo nositi oblek po svojih starejših sorojenih, vsaj če niso za nas prešite. Hočemo za njive torbico, ki jo nosimo na hrbtu, ne aktovko. Po šoli se nočemo nič učiti, tam že tako prebimo dovolj časa.

Dijaki: Hočemo imeti lastno mizo s predali na ključ. Znati plavati. Če je le mogoče, svojo sobo. Dobro luč. Lastne toaletne in pisalne potrebščine, na potovanjih svoj kovček. Nočemo staršev, ki nikoli z ničemer ne soglašajo in so vedno slabe volje.

Zanimanje za filozofijo.

Nemškega profesorja filozofije Friedricha Schleiermayerja so nekoč vprašali, kakšno občinstvo hodi na njegova predavanja. — »Predvsem študentje, mlade žene in častniki«, je odgovoril filozof. »Študentje hodijo, ker sem član izpraševalne komisije, mlade žene, ker so tam študentje, oficirji pa zaradi teh mladih žena.«

